

Kanning av málgongdini hjá TAKS í málinum um skattafrádráttin hjá Eik banka (Betri banka)

1. Inngangur

Arbeiðssetningur

Undirritaði bleiv spurður av Fíggjarmálaráðnum tíðliga í mars 2017 um at standa fyri kanning av málsviðgerðini hjá TAKS í sokallaða Eik-málinum um skattafrádráttin, sum TAKS fyrst játtaði Eik (núverandi Betri banka) 30. juni í 2015 og síðan broytti aftur 3. februar í 2017.

Eg tók tað fyrivarni, at eg havi ávísan kunnleika til fyrisitingarrætt (gjøgnum virki sum ráðgevi, undirvísari og granskari), men at eg ikki havi serligan førleika í mun til rættarøkini skattarætt og roknskap, ið eru serliga viðkomandi fyri undirliggjandi rættarósemjuni í málinum um skattafrádráttin hjá Eik.

Fíggjarmálaráðið góðtók hetta fyrivarni, tí teirra áhugi var í eini fyrisitingarrættarlígari eftirmeting av málsviðgerðargongdini hjá TAKS meira enn eini endalígari støðutakan til rætta úrslitið av sjálvari rættarósemjuni um skattafrádráttin.

Skattarættarprosess knýtir seg eisini at fyrisitingarrættinum. Tað hevur við sær, at umframt innihaldsliga skattarættin, so er eisini fyrisitingarrættarlíg lóggáva og vanlig fyrisitingarrættarlíg prinsipp galdandi á sama hátt fyri skattaøkið sum onnur fyrisitingarrættarlíg øki, tó at serligar reglur eisini eru, serliga tær ið fylgja av løgtingslóg nr. 169 frá 1997 um Toll- og skattafyrising.

Eisini vildi Fíggjarmálaráðið hava lýst, hvørt tað var rætt av TAKS ikki at senda fútanum málið til tess at meta um, hvørt revsirættarlíg ákæra átti at verið reist.

Kjarnin í arbeiðssetningurin, sum bleiv undirskrivaður við Fíggjarmálaráðið 6. mars 2017, var tískil, at eg varð settur av Fíggjarmálaráðnum sum sokallaður bráfeingisstjóri á TAKS at kanna:

“hvørt málgongdin í málinum var samsvarandi galdandi fyrisitingarreglur, herundir um tað var rætt av TAKS ikki at senda fútanum málið til revsirættarlíga støðutakan”.

Eg havi tískil kannað málið fyrst og fremst við fyrisitingarrættarlígum og skattarevsirættarlígum brillum heldur enn neyvt at meta um undirliggjandi rættarósemjuna.

Hvussu arbeiðið er lagt til rættis

Tá TAKS hevur verið evni fyri kanningini, havi eg sum útgangsstøði einans kannað skjøl í skjalagoymsluni hjá TAKS og í lítlan og ongan mun fyrihildið meg til onnur skjøl um málið, sum eitt nú hava verið umrødd alment. Talan er um gjøgnumgongd av málum við hesum journalnummrinum:

- 12/07676

- 13/55908

- 16/08902

- 16/07619

- 16/15743

Í praksis havi eg sett øll málini í mappur í kronologiskari tíðarlinju fyri harvið at hava sum best yvirlit. Tað hevur so aftur við sær, at ikki øll umrødd skjøl – uttan tey mest týðandi – hava tilvísing til journalnummar í skipanini hjá TAKS, men í øllum umrøddum skjølum verður víst til dagfesting.

Í ávísan mun hevur verið neyðugt at biða starvsfólk á TAKS um hjálp at finna tilfar. Eisini eru stjóri og starvsfólk biðin um nærri frágreiðing, har skjalagoymslan ikki hevur havt nøktandi av upplýsingum. Eg havi ikki verið á TAKS og gjørt samrøður við starvsfólk, men havi hildið meg til at supplera skjalagoymsluna við skrivligum spurningum í teldupostum. Hesi viðurskifti síggjast so hvørt gjøgnum frágreiðingina niðanfryi, og havi eg tískil valt ikki at gera úttømandi frágreiðing og yvirlit yvir teldupostsamskiftið her í innganginum.

Eg havi ikki havt samskifti við starvsfólk í Eik, hóast hetta helst kundi givið eina meira fullfíggjaða mynd av málinum, ikki minst revsirættarlaga partinum. Frágreiðingin er, at eg sambært arbeiðssetninginum skuldi kanna málgongdina á TAKS, ikki hjá bankanum.

Bygnaður

Bygnaðurin ella dispositiúnin fyri frágreiðingina er so, at í kapitli 2 koma niðurstøðurnar í frágreiðingini. Hetta er tí, at eg meti, at boðskapurin kemur betri út á henda hátt, og tí tað er óneyðugt og ov langdrigið at hava niðurstøður bæði fremst og til seinast.

Í kapitli 3 kemur kronologiska gongdin í málinum, har tikið verður saman um so stutt sum gjørligt eina tíðarlinju og mest týðandi málsviðgerðarstigini. Hesin partur kundi verðið munandi longri, um endamálið var at lýsa gongdina út í æsir. Tað meini eg ikki, at tað er, og tí er kronologiski parturin ikki úttømandi, men tekur kortini týðningarmestu stigini í prosessini við.

Síðan í kapitli 4 fylgir ein meira gjøllig viðgerð av fyrisitingarrættarligu síðunum av málinum og málsviðgerðarprosessini, sum er týðandi partur av arbeiðssetninginum.

At enda meti eg undir kapitli 5, sum eisini er týðandi partur av arbeiðssetninginum, hvørt tað var rætt av TAKS ikki at senda fútanum málið til revsirættarlaga støðutakan.

Ikki slepst uttan um, at okkurt smávegis yvirlapp er millum kap. 3 og kap. 4 og 5, tí hesi báðir seinast nevndu kapitlarnir taka eina viðgerð upp, sum í ávísan mun styðjar seg til upplýsingarnar í kap 3. Øvugt, so er okkurt í kap. 5 um revsirættarpartin, sum ikki er í kap 3, tí kap. 5 hevur í ávísan mun fokus á skjøl, sum bara vóru innanhýsis í Eik og ikki partur av skjalagoymsluni hjá TAKS áðrenn apríl 2016.

2. Niðurstøður

Í málinum um skattafrádráttin hjá Eik, har TAKS 30. juni 2015 valdi at játta skattafrádrátt fyri 477 mió kr sum skattligt goodwill eftir § 35a í skattalógini, og seinni við avgerð 3. februar 2017 broytti upprunaligu avgerðina og setti good-will metingina til 0 kr, er undirritaði komin til hesar niðurstøður:

Viðvíkjandi málsviðgerðargongd og fyrisitingarrættarligum reglum (kapittul 4, s. 18)

Viðgerðin hjá TAKS fram móti fyrru avgerðini 30. Juni 2015 er merkt av fyrisitingarrættarligum manglum. Skjalasavnið á TAKS hevur lítið av innihaldi, sum kann siga nakað um málsviðgerðina fram móti fyrru avgerðini. Notatskyldan sær ikki út til at vera røkt nóg væl, og ivi kann eisini vera um, hvussu væl málið er upplýst og viðgjørt.

Frá 14. mai 2014, tá Eik seinast sendi skriv til TAKS viðvíkjandi fyrru avgerðini, er ongin aktivitetur í málinum fram til 22. juni 2015, har TAKS sendir ætlanarskriv um fyrru avgerðina. Í slíkum truplum máli kundi væntast, at samskipt varð við innanhýsis ella við uttanhýsis serkøn í drúgvári tilgongd fram móti, at málið búnaðist til stødutakan. Tað er ikki støðan, tí ongin aktivitetur er fram til, at ætlanarskriv verður sent út á sumri 2015 góðar 13 mánaðir eftir, at partarnir seinast høvdu skrivligt samband.

Tøgnin í skjalasavninum gevur ábending um, at TAKS ikki hevur røkt sína upplýsingarskyldu nóg væl. Fatanin av vantandi upplýsing verður stuðlað av mótsetninginum millum hesa fyrru fasuna og samskiptið í málinum í seinni fasuni; t.e. frá tí at málið verður tikið upp aftur í februar 2016 fram til februar í 2017, tá endalig avgerð verður tikin.

Avgerandi upplýsingar tykjast ikki hava staðið greitt fyri TAKS fram til fyrru avgerðina í juni 2015. Her verður hugsað um upplýsingar um fortreytirnar fyri avhendanini av gamla Eik til nýggja Eik (t.e. dóttirfelagið hjá Fíggjarligum Støðufesti kallaður Eik Banki Føroya P/F), treytað 30. september 2010 og endaligt 14. oktober 2010, so sum munir á fyribils og endaligum yvirtøkujavna og spurningurin, hvørt handilin var millum heftar ella óheftar partar.

Hetta er greiða myndin, ein fær við at samanbera innihald og grundgevingar í fyrra ætlanarskrivinum dagfest 22. juni 2015 og fyrra avgerðarskrivinum 30. juni 2015 við seinna ætlanarskrivið 15. september 2016 og seinna avgerðarskrivið 3. februar 2017 – og samskiptið og aktivitetin fram til seinnu avgerðina.

Eisini hevur hetta málið víst, at tað innanhýsis á stovninum TAKS ikki í nøktandi mun hevur hevur verið ein fatan av, hvussu farast skal fram í truplum máli. Vantandi felags fatan tykist vera um, hvussu langt upp í hierarkiið stór og/ella trupul mál eiga at fara, eins og tað vantar ein fatan av, at prinsipiell støða má takast til, hvørjir málsviðgerðar verða settir at viðgera málini, og um hjálp skal keypast til málsviðgerðina uttanhýsis osfr. Væntast kann ikki, at stjórin er langt inni í málsviðgerðini í slíkum máli, men stjórin eigur kortini at vera við í prinsipiellu stødutakanini til, hvussu serliga stór og prinsipiell mál skulu handfarast.

Frá tí at málið vaknar aftur í februar 2016 fram til, at endalig avgerð fyriliggur 3. februar 2017, er ikki nógv at finnast at av fyrisitingarrættarligum og -prosessuelligum slagi. Málið tykist vera undirlagt eina neyva og kontinuerliga viðgerð fram móti endaligu avgerðini. Onkur heldur long tíðarskeið eru, so sum millum ætlanarskrivið 15. september og endaliga broytingarskrivið 3. februar 2017, men hetta hevur sína orsök í, at TAKS lurtaði eftir og viðgjørði tey supplerandi sjónarmið, sum Eik legði fram hetta tíðarskeið, m.a. skrivið frá ráðgevum teirra frá felagnum Deloitte.

Hóast ikki nógv er at finnast at prosessuelt og í mun til gjølliga málsviðgerð í seinnu fasuni, so kemur niðurstøðan hjá TAKS 3. februar 2017 heldur óvart á. Niðurstøðan er, at tað var rætt at viðgera málið sum mál um skattafrádrátt fyrir good-will, men at good-willið skuldi setast til 0 kr, og tískil var ongin skattafrádráttur. Í mun til good-will sum hugtak – eitt meirvirði sum tann parturin av keypsprísi, ið fer upp um virðið á nettoaktivunum – gevur hetta ikki so góða meining, og spurningurin er, um niðurstøðan ikki heldur skuldi verið, at onki good-will var upprunaliga, og at avgerðin 30. juni 2015 tí var skeiv, bleiv afturtikin og nýggj avgerð sett í staðin.

Í mínum samskifti við TAKS eri eg komin eitt sindur nærri eini frágreiðing um hendan partin. Niðurstøðan um good-will á 0 kr er úrslit av eini roynd hjá TAKS at konstruera málið so, at tað var lutfalsliga lætt at rætta mistakið 30. juni 2015. TAKS fataði málið so, at bleiv avgerðin 30. juni 2015 afturkallað ella ógildað, so vildi 4 ára í freistin í § 25a í lógini um toll- og skattafyrisiting at rætta sjálvuppgávuna hjá Eik aftur til 2011 verið farin, og so hevði TAKS verið noytt at grundgivið uppafurtøku við at vísa til § 25b í somu lóg, ið er truplari at grundgeva fyrir. Hinvegin, um avgerðin frá 30. juni 2015 varð standandi, so metti TAKS, at nýggj 4 ára freist kundi roknast frá 30. juni 2015 av. Tískil konstrueraði TAKS málið so, at upprunaliga avgerðin frá 30. juni 2015 varð ikki ógildað, men at hon einans bleiv rættað í mun til ta uppgerð av good-will, ið Eik fráboðaði 29. juni 2015 – sum TAKS sigur seg ongantíð hava góðkent – tá henda sum sagt varð sett til virði 0 kr tann 3. februar 2017.

Talan er um eina eitt sindur tilgjørda konstruktión, ið tað er lítið av veruleika aftanfyri. Sum víst á omanfyri, so var avgerðin 30. juni 2015 tikin á ónøktandi grundarlagi, og tískil svíkir ein fortreyt (eitt garanti) fyrir, at avgerðin í heila tikið var gildug. At grundgevingin fyrir at fara út um 4 ára freistina í § 25a í lóg um toll- og skattafyrisiting so mátti finnast í § 25b kann ikki broyta hetta. Kortini metir undirritaði ikki, at tað er nøkur orsök til at forfylgja hesum spurninginum longur, tí so leingi avgerðin 3. februar 2017 verður standandi, hevur rætta tulkningin av seinnu avgerðini ikki stóran praktiskan týðning.

Um at senda fútanum málið til revsircættarlaga støðutakan (kap. 5, s. 26)

Annar høvuðspartur av arbeiðssetninginum var at meta um, hvørt TAKS átti at sent fútanum málið til tess at meta um, hvørt grundarlag er fyrir at reisa ákæru móti Eik um skattasvik eftir § 139 í skattalógini.

Eftir § 139, stk.1, í skattalógini kann persónur (eisini lögfrøðiligur persónur), sum við tí í hyggju at sleppa undan at gjalda skatt til tað almenna á annan hátt enn at greiða rangt frá gevur villeiðandi upplýsingar verða revsaður fyrir skattasvik við sekt, varðhaldi ella fongsli upp í 2 ár. Tað er kortini greitt, at lögfrøðiligir persónar kunnu ikki setast í varðhald ella fongsul, og tískil er einans bót/sekt viðkomandi í hesum máli.

Eftir rundskrivi nr. 7 frá 10. november 1998 um fyrisingarligar sektarásentanir fyri brot á § 139 í skattalógini kann TAKS ikki fyrisingarliga avgreiða mál grundað á grovt ósketni, um tann landsskattur, sum skattgjaldarin er sloppin sær undan, er meira enn 500.000 krónur, meðan upphæddin kann ikki vera hægri enn 100.000 kr, um ábyrgdargrundarlagið er vilji (tilætlan). Skal sekt sostatt yvirhøvur koma uppá tal í máli sum hesum, so má málið leggjast fyri fútan at taka støðu til, um ákæra skal reisast.

Eftir eina gjøgnumgongd av skjølunum í málinum, serliga skjølunum TAKS fekk frá Eik í apríl 2016, má haldast, at tað er rættiliga sannlíkt, at leiðslan í Eik hevur afturhildið upplýsingum fyri TAKS. Sum eitt týðandi dømi kann vera víst til notatið hjá grannskoðararnum hjá Eik, SPEKT, dagfest 15. mai 2013, har SPEKT vísir á tey serliga avgerandi viðurskiftini, ið eiga at verða avgreidd í samskifti við TAKS, nevniliga hvør viðkomandi yvirtøkujavnin var, fyribils ella endaligur – í sambandi við yvirtøkuna í oktober 2010 – og harnæst um talan var um sølu millum heftar ella óheftar peningastovnar.

Eik sendi kortini eitt skriv til TAKS, dagfest 11. juni 2013, sum var leiðandi á tann hátt, at tað gav ta fatan, at nevndu ivamáli ikki vóru til, og umboð fyri Eik møttu enntá á fundi at greiða frá skrivinum uttan heldur tá at koma inn á ítøkiligu ivamálini, SPEKT hevði gjørt vart við. Heldur ikki skriv frá Eik til TAKS 15. mai 2014 við nærri upplýsingum til TAKS – eftir umbøn frá TAKS – koma inn á hesi viðurskifti, hóast TAKS í umbønini m.a. hevði biðið um *onnur skjøl, og upplýsingar og frágreiðingar, ið kunnu hava týðning í málinum.*

Á hesum grundarlagi metir undirritaði, at framferðarhátturin hjá Eik liggur nær við slíkar *villeiðandi upplýsingar*, ið verða givnir við tí í hyggju at sleppa undan at rinda skatt, so sum § 139 í skattalógini nevnir.

Parturin um *villeiðandi upplýsingar* í § 139 í skattalógini er kortini ein opin orðing – serfrøðingurin í skattarevsirætti Jan Pedersen kallar hana ein rættsligan standard – sum ikki í sær sjálvum kommunikerar nógv um rættarstøðuna. Tá ásetingin er veik ella opin, og tá fordømi ikki eru uppá svikmál, sum lætt kunnu samanberast við hetta, so vil niðurstøðan vera nógv tengd at eini meting av ítøkiliga málinum. Tí er ikki lætt at siga, um atburðurin liggur innanfyri ella uttanfyri § 139. Tískil er málið *eisini* prinsipielt á tann hátt, at støða má takast til, hvør praksis skal leggjast í málum sum hesum. Undirritaði metir ikki, at prinsipiella stöðutakanin til, hvør praksis skal leggjast, kann takast av øðrum enn ákærvaldinum og dómstólunum.

Á tí grundarlagi er mítt tilmæli, at málið verður latið fútanum til nærri stöðutakan. Hervið verður sagt, at málið liggur nær við eina stöðu eftir § 139 um *villeiðing*, men onki er sagt um, hvørt undirritaði metir, um málið eigur at føra til, at ákæra verður reist, ella at málið seinni vil føra til dóms, einans at fútin má gera metingina, um svik er framt, og hvørt móguligar aðrar fortreytir fyri at reisa ákæru eru loknar.

3. Málsgongdin

I. Fyrri partur:

Sjálvuppgávan fyri 2011

Málið byrjar við, at Eik letur sjálvuppgávu fyri 2011 inn til TAKS, móttikin 2. juli 2012, har 477 mió kr eru drignar frá sum tap, svarandi til 86 mió kr (18 %).

Skrivið 11. juni 2013

Sjálvuppgávan gevur ikki høvi til nakra reaktión frá starvsfólkum á TAKS, men út við ár seinni sendir Eik skriv í juni 2013, dagfest 11. juni 2013, undir heitinum “Viðvíkjandi sjálvuppgávu hjá Eik Banka fyri 2011“, móttikið á TAKS 24. juni 2013 (j. nr. 13/55908-01) um sama mál. Orsøkin til hetta skrivið er, at ávís ónøgd og ósemja hevur verið í baklandinum hjá Eik um skattafrádráttin, og m.a. varð samtykt á nevndarfundi 15. maj 2013, at bankin skal seta seg í samband við TAKS “med henblik på at få en afklaring af spørgsmålene”, sum tað er orðað í fundarfrágreiðing av nevndarfundi hjá Eik.

Í skrivinum dagfest 11. juni 2013 spyr Eik TAKS, hvussu skattlig avskrivning skal fara fram viðvíkjandi ávís um útreiðslum, sum Eik hevur havt aftaná yvirtøkuna av Eik banka. Eik greiðir frá, at yvirtøkan av gamla Eik Banka tók støði í einum yvirtøkujavna, sum var gjørdur upp pr. 30. september 2010. Víðari varð greitt frá, at nýggi Eik Banki frá 1. oktober 2010 og fram til februar 2011 framdi fleiri broytingar, sum við tilvísing til IFRS (roknskaparreglur) vórðu framdar umvegis eginognina. Broytingarnar komu í høvuðsheitunum av, at ognir vóru fráseldar við tapi samstundis sum eitt nú útlán vórðu mett verri enn upprunaliga virði. Hetta vóru í alt 514 mió.kr., harav bankin dróg tær 477 mió.kr frá á skattauppperðini fyri 2011.

Sagt verður síðan, at sama eisini hevur gjørt seg galdandi í 2012. Tí hava tey í samband við uppsetanina av sjálvuppgávuni fyri 2012 umhugað, um tær skattligu útreiðslurnar á 477 mió. kr skulu dragast frá í skattauppperðini, ella um hesar eiga at verða viðgjørdar sum skattligt goodwill og verða avskrivaðar við 10% um árið.

Eik legði síðan upp til, at uppsetingin av sjálvuppgávuni fyri 2011 var rætti mátin at seta sjálvuppgávuna upp. Samstundis søgdu tey, at tey kortini dugdu at síggja, at tað kundu vera viðurskifti, sum talaðu fyri at viðgera útreiðslurnar sum skattligt goodwill.

Eik endaði brævið við tí viðmerking, at fingur tey ikki svar áðrenn 30. juni 2013, fóru tey at seta sjálvuppgávuna fyri 2012 upp á sama hátt sum undarfarna árið.

Brævið frá 11. juni 2013 er sostatt skrivað út frá tí fortreyt, at Eik eigur rætt til frádráttin. Ivin er ikki um rættin, men um hvussu hann skal fremjast, í einum ella yvir 10 ár.

Fundur 24. juni 2013

Í telduposti frá TAKS til Eik 28. juni 2013 er ein fundur umrøddur, sum varð hildin 24. juni, . Orsakað av, at ongin fundarfrágreiðing lá í málinum frá hesum fundi, spurdi eg við telduposti 13. juni 2017 leiðsluna á TAKS, um nakað fundarnotat varð skrivað frá hesum fundi, tí onki var at síggja í skjalaskipanini.

16. juni 2017 fekk eg frágreiðing frá stjóranum á TAKS, undirskrivað av leiðaranum fyri virkiseftirlitið. Har verður staðfest, at eingin fundarfrágreiðing var skrivað frá fundinum. Tí hevði leiðarin á virkiseftirlitinum saman við fulltrúa, sum var við á fundinum (løgfrøðingurin, sum eisini var við á fundinum er ikki longur í starvi á TAKS), við frágreiðing til mín roynt at endurskapa tað, ið fór fram.

Sagt verður, at fundurin er helst komin í lag eftir, at Eik hevur ringt til lógardeildina á TAKS og biðið um ein fund. Løgfrøðingurin, ið tók móti hesi umbøn, ringdi síðan til fulltrúa á virkiseftirlitinum og bað hana koma við á fundin.

Á fundinum fingu umboðini fyri TAKS skrivið dagfest 11. juni 2013 handað frá stjóranum Súna S. Jacobsen og fíggjarleiðaranum Ole Guldborg, sum umboðaðu Eik á fundinum. TAKS greiðir frá, at teirra starvsfólk ikki høvdu sæð skrivið áðrenn fundin.

Starvsfólkini hjá TAKS siga frá, at umboðini fyri Eik á fundinum greiddu frá og útdjúpaðu sjónarmiðini, sum framgingu av skrivinum sjálvum. M.a. vístu umboðini fyri Eik á, at tað hevði skund at fáa svar, tí at freistin at lata sjálvuppgávuna inn fyri 2012 var 1.juli 2013.

Fulltrúin á virkiseftirlitinum sigur seg minnst at hava spurt eitt sindur inn til good-will í samband við konkurs og hava víst á, at í sínum starvi á TAKS hevði hon møtt á fundum í skiftirættinum í sambandi við avtøku av feløgnum, og hon bara mintist eittans mál, har good-will hevði verið viðgjørt í samband við konkurs. Súni S. Jacobsen hevði øvugt víst á og grundgivið fyri, at talan kundi vera um good-will í samband við konkurs og líknandi støður.

Eg metti, at tað var viðkomandi at fáa avklárað, hvørt umboðini fyri Eik á fundinum 24. juni 2014 høvdu sagt nakað um, at tað longu tá í baklandinum hjá Eik, serliga av teirra grannskoðara SPEKT, var sáddur ivi um, hvørt tað yvirhøvur var nakar rættur til frádrátt, eisini hóast tað skuldi verið sum good-will yvir 10 ár.

Tí vildi eg, at starvsfólk á TAKS, sum vóru á fundinum, kundu siga mær, hvørt umboðini fyri Eik komu inn á ivasurningin ella ikki, hvørt rætturin til skattafrádráttin var til í heila tikið. Eg fekk vátan í telduposti 19. juni 2017 frá fulltrúanum, sum var við á fundinum, at umboðini fyri Eik ikki komu inn á ivasurningin, hvørt tað í heila tikið var nakar rættur til skattafrádrátt.

Svar frá TAKS til Eik 28. juni 2013

Síðan sæst í skjølunum frá TAKS, at starvsfólk gera innanhýsis uppskot til svar til Eik 27. juni 2013, og at fíggjarleiðarin í Eik síðan fær svar 28. juni 2013 via teldupost. Svarið 28. juni 2013 ljóðaði so:

“Viðv. móguliga at broyta sjálvuppgávu fyri 2011

Víst verður til fundin tann 24. juni 2013, har avtala varð, at TAKS vendir aftur við svari uppá fyrispurning um móguleikan at broyta sjálvuppgávu fyri 2011 soleiðis, at ávísar útreiðslur, ístaðin fyri at blíva viðgjørðar sum rakstrarútreiðslur, blíva viðgjørðar sum skattligt goodwill.

Havi vent spurningin við ... deildarleiðara, og .. metir, at Eik Banki kann gera broytingar aftur í tíð, um EIK heldur seg innanfyri freistarar í Toll- og Skatta fyrisitingarlógini.”

TAKS skriv til Eik 16. apríl 2014

Síðan hendir onki í málinum í umleið 9 ½ mánað, fyrr enn TAKS aftur setir seg í samband við Eik við skrivi dagfest 16. apríl 2014 viðvíkjandi broyting av sjálvuppgávu hjá P/f Eik Banka (j. nr. 13/55908-04).

TAKS tekur aftur í aftur samskiptið, sum var góðar 9 mánaðir frammanundan. TAKS endar skrivið við at staðfesta, at eitt svar er sent út frá Lógardeildini hjá TAKS 28. juni 2013, men TAKS sær ikki, at nakrar rættingar eru gjørdar í sjálvuppgávuni fyri 2011 og 2012. Vísandi til skattalógina § 37a biðir Taks tískil Eik um at rættað sjálvuppgáva verður innsend fyri 2011 og 2012 saman við skattligum sundurgreiningum til roknskapirnar fyri undanfarin ár.

Her hevur samskiptið millum partarnar neyvan verið nóg greitt til, at teir veruliga hava skilt hvønn annan. Fulltrúin á virkisefirlitinum á TAKS heldur sambært áður nevndu frágreiðing frá fundi 24. juni 2013, at svarið frá TAKS 28. Juni 2013 skuldi skiljast so, at TAKS ikki góðtekur tað, sum EIK hevur gjørt við at draga alt frá í einum sum frádrátt fyri rakstrartap, og at TAKS tískil við svarinum sigur Eik innan hvørjar freistir, rættingar kunnu gerast. Øvugt er tað fatanin hjá EIK, at TAKS við svarinum ikki hevur sett spurnartekin við, at øll upphæddin verður drigin frá í einum sum rakstrartap.

TAKS endar skrivið dagfest 16. apríl 2014 við at biðja um hesar upplýsingar við freist til 14. mai 2014.:

- 1) Yvirtøkuavtalu millum P/f Eik Banki Føroya og Finansiell Stabilitet frá 30/9-2000
- 2) yvirtøkujavna uppgjørdur pr. 30. september 2010
- 3) Reguleringar gjørdar fram til februar 2011.
- 4) Uppgerð av handilsvirði av ogn og skuld hjá P/f Eik Banka Føroya í samband við yvirtøku av virkseminum hjá P/f Eik Banka, herundir móguligt good-will
- 5) nýggir skattaroknskapir við útgreiningum
- 6) Onnur skjøl, og upplýsingar og frágreiðingar, ið kunnu hava týðning í málinum.

Eik skriv til TAKS 14. mai 2014

TAKS fær síðan svar frá Eik við skrivi dagfest 14. mai 2014, móttikið á TAKS 15. juni 2014 (journaliserað á TAKS undir j. nr. 13/55908-05). Eik viðleggur undir øllum punktum skjøl at greina og greiða frá, tí sum TAKS biður um.

Undir pkt 5 fær Eik høvi til greiða nærri frá síni fatan av samskiptinum upp til 28. juni 2013, har málið síðan lá stilt fram til 16. apríl 2014. Bankin endurtekur, at orsökkin til skrivið frá 11. juni 2013 var, at bankin í sambandi við uppsetanina av sjálvuppgávuni fyri 2012 umhugsaði, hvørt tær skattligu útreiðslurnar (reguleringarnar) á 477 mió kr skuldu dragast frá í skattauppperðini, ella um hesar áttu at verið viðgjørdar sum eitt skattligt good-will og verið avskrivaðar við 10% um árið. Tey endurtaka, at tey meta, at uppsetingin av sjálvuppgávuni fyri 2011 var rætti mátin heldur enn at viðgera útreiðslurnar sum goodwill. Men fyri at tað ikki skuldi vera nakar ivi, at Eik hevði nýtt rættan framferðarhátt, hevði bankin heitt á TAKS um at siga bankanum, um framferðarhátturin við sjálvuppgávuni frá 2011 var rætti mátin, ella um

útreiðslurnar skulu metast sum skattligt goodwill við eftirfylgjandi avskrivning yvir tíðarskeiðið 2011-2012. Eisini hevði verið fundur við TAKS 24. juni 2013, har bankin greiddi frá framferðarháttinum, sum varð nýttur.

Bankin endurtók at enda hetta, at bankin ikki sá svarið frá TAKS so, at TAKS helt hetta vera spurning um goodwill, og tí var roknskapurin settur upp samsvarandi.

Undir pkt 6 “Onnur skjøl, og upplýsingar og frágreiðingar, ið kunnu hava týðning í málinum” greiðir Eik aftur frá ymiskum fortreytum aftanfyri málið”. M.a. at Fíggjarligt støðufesti stovnar nýtt partafelag (P/F Eik Banki Føroya, ella *nýggi Eik*) í framhaldi av húsaganginum hjá gamla Eik í oktober 2010, har nýggja felagið yvirtók ogn og skuld. Kontant innskot frá Fíggjarligt Støðufesti var á 2 mia. kr.

Umboðini fyri Eik greiða víðari frá í skrivinum 14. mai 2014, at yvirtøkujavnin varð gjørdur upp pr 30. september 2010. Frá 1. oktober 2010 fram til februar 11 framdi nýggi Eik fleiri broytingar, sum við tilvísing til IFRS reglur vórðu framdar yvir eginognina. Tí ognir vóru fráseldar við tapi, og útlán vóru verri enn mett. Alt í alt var tapið 514 mió kr, harav bankin dróg 477 mió kr frá í sjálvuppgávu fyri 2011. Detaljurnar framganga av sjálvuppgávuni, men Eik gjørdi sær ómak at útgreina detaljurnar í roknistykkinum fyri TAKS.

Ætlanarskriv frá TAKS til Eik 22. juni 2015

Síðan er ongin aktivitetur í millum 13 og 14 mánaðir fram til, at TAKS sum skriv viðhongt telduposti 22. juni 2015 sendir Eik ætlanarskriv (j. nr. 13/55908-6) viðvíkjandi, hvussu tær 514 mill. kr., sum Eik hevði drigið tær 477 mill. kr. frá í skattauppperðini fyri 2011, av røttum skuldi avgreiðast skattliga.

TAKS sigur við ætlanarskrivinum, at TAKS ikki metir, at frádrátturin skal vera í einum, so sum Eik hevur gjørt á sjálvuppgávuni fyri 2011, men sum skattligt good-will sambært § 35a og yvir 10 ár.

Sum grundgeving fyri ætlaðu avgerðini segði TAKS, at keypssummurin er “*virðið av teimum skyldum, sum tann yvirtakandi peningastovnurin yvirtekur*” og vísandi til avgerð hjá danska skattaráðnum er “*undirbalancan.. gjald fyri kundaskaran hjá tí neyðlíðandi bankanum, og tí kann metast sum gjald fyri good-will knýtt at teimum yvirtiknu engagementunum.*” (mín skráskrift)

Eisini varð sagt, at ein skattlig undirbalanca er ikki tað sama sum ein roknskaparlig undirbalanca, og at í Føroyum er ongin virðisásetingarnevnd, sum tað er í Danmark, ið kann verða til hjálp. Tað var neyðugt, at Eik Banki sjálvur uppgjórði skattligt good-will, sum kundi avskrivast yvir 10 ár.

Eisini varð sagt, at tá Eik Banki hevði gjørt skattliga virðið av good-will upp, kundi Taks loyva, at hetta bleiv avskrivað við 1/10 parti frá og við 2011, sambært § 35a, stk. 2, í skattalógini.

At enda varð sagt, at viðmerkingar skuldu verða TAKS í hendi áðrenn 30. juni 2015, tá endaliga álfkningin fyri 2011 skuldi verða framd, vísandi til freistina í 25a í § lóg um toll- og skattafyrising.

Eik svarar ætlanarskrivinum 29. juni 2015

Í skrivi dagfest 29. juni 2015 svarar Eik ætlanarskrivinum. Eik góðtekur niðurstøðuna hjá TAKS og afturførir reguleringina á 477 mió, sum Eik fyrr hevur drigið frá, og avskrivur samsvarandi ætlaðu avgerðini hjá TAKS skattliga við 10% um árið frá 2011 av. Eik rættar samstundis sjálvuppgávurnar frá 2011 til 2013. Eik ger eisini good-will upp og kemur til, at somu 477 mió kr, sum áður vóru drignar frá undir einum, kunnu dragast frá sum skattligt goodwill.

TAKS sendir Eik broytingarskriv 30. juni 2015

Viðheft teldubrævi 30. juni 2015 sendi TAKS endaligt sokallað broytingarskriv (j. nr. 13/55908-8), dagfest sama dag undir heitinum “Broyting af skattskyldugari inntøku hjá P/f Eik Banka fyri 2011”.

Taks boðaði frá, at TAKS hevði hækkað skattskyldugu inntøkuna hjá Eik Banka fyri 2011 við frádrignum undirbalanca 477.419.872 kr. Frá – 657.028.300 kr. til -179.608.428 kr. Víst verður til, at ongar viðmerkingar komu til ætlanarskrivið, og grundgevingarnar frá ætlanarskrivinum verða annars endurtiknar.

Kæruvegleiðing verður eisini givin sambært § 8 í lógini um toll- og skattafyrising, men ongin kára kom.

II. Seinni partur

Fíggarligt Støðufesti til Fíggjarmálaráðið 29. januar 2016

Skattamálið vaknar aftur, tá Jørn Astrup Hansen, nevndarlimur, tekur seg úr nevndini í Eik, tí hann kann ikki góðtaka, hvussu skattamálið var handfarið.

Málið kemur fram fyri myndugleikarnar, tá Fíggjarmálaráðið 29. januar 2016 fær teldubræv frá Fíggarligum Støðufesti við viðhongdum skrivi undir heitinum “Eik Banki P/F -fradrag i skattepligtig indkomst for afskrivning på goodwill” frá Henrik Bjerre Nielsen, adm. stjóra.

Greitt verður frá, at nevndarlimurin, sum Fíggarligt Støðufesti hevði útnevnt í Eik Banka P/F, Jørn Astrup Hansen, hevði gjørt vart við mótvegis Fíggarligum Støðufesti, at TAKS í juni 2015 hevði játtað Eik banka frádrátt í skattligskyldugu inntøkuni fyri avskrivningar uppá good-will. Greitt varð frá, at Jørn Astrup Hansen 11. januar 2016 valdi at fara úr nevndini, og at hann sum grundgeving fyri hesum hevði givið Fíggarligum Støðufesti avrit av frágreiðing, dagfest 11. januar 2016, ið hann hevði sent nevndini fyri bankan um sama mál.

Fíggarligt Støðufesti metti, at brævið var av slíkum slag, at Fíggarligt Støðufesti við atliti til framtíðar samstarvið í ríkisfelagsskapinum átti at senda Fíggjarmálaráðnum tað.

Jørn Astrup Hansen til nevndina í Eik banka 11. januar 2016

Sum fylgiskjal legði Fíggjarligt Støðufesti við skrivið frá Jørn Astrup Hansen til nevndina fyri bankan, dagfest 11. januar 2016.

Jørn Astrup Hansen kundi ikki stuðla avgerðini í nevndini um at fremja undirjavnan hjá Eik banka í konkurs á 1/2 mia. kr sum frádrátt í skattskyldu inntøkuni sum avskrivning uppá goodwill. Tapið hjá Eik Banka í konkurs var sambært Astrup fevnt av statsveðhaldinum og í 2011 rindað undir Bankapakkanum.

Astrup segði, at frágreiðing bankans til TAKS um yvirtøkuna hjá Fíggjarligum Støðufesti av virkseminum hjá Eik banka var ófullfíggað og villeiðandi. Bankin skilti m.a. í áheitanini til TAKS ikki millum 1) eftirposterar av byrjunarjavnaðinum (opningsbalansanum), sum blivu mótroknaðar í eginpeninginum, og 2) reguleringar av virðum, ið tyngja raksturin. Hetta tapið, sum ikki var partur av roknskapinum hjá nýggja Eik banka – júst tí tapið var mótroknað í byrjunarjavnaðinum - var nú aftur á vári 2012 kortini drigið frá í skattskyldugu inntøku bankans fyri 2011.

Astrup meinti, at málið kravdi eina reella heldur enn eina formella analysu (“...kalder på en vurdering af substans snarere end form”). Hesa meting átti nevndin at havt gjørt, men tað var ein uppgáva, sum nevndin hevði forsømt. Ein innihaldslig – ella reel meting – kundi ikki hava við sær, at Eik banki kundi draga ein good-will skattliga frá, sum bankin ikki hevði rindað fyri.

Skriv frá Eik til TAKS 19. februar 2016 og fundur partanna millum 25. februar

Eik gevur síðan TAKS skriv við frágreiðing um málið, dagfest 19. februar. Frágreiðingin er latin á fundi 25. februar 2016.

Á fundinum rógva umboð fyri Eik aftur á aftur málið og greiða frá gongdini. Eik vísir á, at Eik hevur tikið avgerðina hjá TAKS frá 30. juni 2015 til eftirtektar, men at uttanhýsis grannskoðarin hjá felagnum, SPEKT, ikki er av somu fatan. Fyri fyrstu ferð leggja umboð fyri Eik nú fram notatið hjá SPEKT, dagfest 15. mai 2013, kallað “Overtagelse af aktiver og passiver fra “gammel” EIK Bank - skattemæssig behandling”. Eisini onnur skjøl verða lögð fram á fundinum 25. februar 2016, og Eik sigur seg sinnað at upplýsa alt tað, sum TAKS biður um.

Áðrenn tilfarið var útflýggjað, greiddi Suni S. Jacobsen, stjóri, frá sjónarmiðinum hjá Eik Banka. Stjórin segði, at talan var um, at Bankin hevði fingið flutt 2 mia. kr. í innskotspeningi, og at bankin hereftir gjørði niðurskrivingar fyri uml. 500 mio. kr. Hann metti tí, at talan var um eina útreiðslu hjá Eik, líka mikið um niðurskrivingarnar hoyrdu til byrjunarfíggjarstøðuna, ella um talan var um eftirfylgandi niðurskrivingar sum hoyrdu til raksturin.

Finnbjørn Zachariassen frá SPEKT var ósamdur í hesum, og metti ikki, at talan var um hvørki eina rakstrarútreiðslu ella um godwill. Finnbjørn Zachariassen var av tí áskoðan, at Fíggjarligt Støðufesti hevði gildið undirbalansuna, og at talan ikki var um ein sølu millum óheftar partar, og at avgerðin hjá TAKS tí var skeiv.

TAKS biðir SKAT um hjálp februar 2016

Tann 25. februar 2016 kontaktar TAKS fyrstu ferð danska SKAT við atliti til at fáa hjálp til at viðgera skattamálið. TAKS fær avtalu í lag um at fáa eitt starvsfólk frá SKAT at innganga í starvsfólkahópin hjá TAKS í víðari viðgerðini av málinum.

Útvekslan av tilfari millum Eik og TAKS vár 2016

TAKS fer gjølliga til verka at upplýsa málið í seinni fasuni. Eitt dømi er skriv til Eik dagfest 8. mars 2016 (J.nr.: 16/07619-11). Skrivið vísir til skrivið frá Eik Banka dagfest 19. februar 2016, har Eik longu er komið við upplýsingum, men nú biðir TAKS um innanfyri 14 dagar at fáa eina røð av upplýsingum aftrat.

Eik svarar TAKS við telduposti 17. mars 2016 og spyr um at fáa longda freist við 14 døgum, so at freistin verður týsdagin 5. apríl 2016. Orsøkin er at fleiri av skjølunum taka longri tíð at fáa til vega, men serliga tí at fleiri av skjølunum – serliga fundarfrágreiðingarnar – mugu gjøgnumgangast fyri at tryggja, at TAKS ikki fær avrit av trúnaðarupplýsingum v.m. Hetta arbeiðið tekur longri tíð. TAKS játtar at leingja freistina til 5 apríl.

Eik letur síðan rúgvismikið tilfar á einum geyma umframt skriv, dagfest 6. apríl 2016, ið greiðir frá skjølunum.

Eik sendir síðan aftur TAKS teldubræv 14. apríl 2016 við ískoytistilfari til tað, sum varð givið á geyman og skrivinum dagfest 6. apríl 2016. Nú senda tey eisini týðandi brævið dagfest 24. mars 2011 frá grannskoðaranum hjá Fíggjarligum Støðufesti, KPMG, tí tey siga seg nú hava fingið loyvi frá Fíggjarligum Støðufesti at útflýggja TAKS nevnda bræv.

Eik til Fíggjarligt Støðufesti 3. mars 2016

Millum skjøluni, sum TAKS fekk innlit í apríl 2016, var eitt frá Eik til Fíggjarligt Støðufesti, dagfest 3. mars 2016 og undirskrivað av stjóranum Súna S. Jacobsen. Skrivið hevði yvirskriftina ”Eik Banki P/ F -fradrag i skattepligtig indkomst for afskrivning på goodwill”.

Eik kunnaði um, at málið var blivið uppafurtikið, og at Eik vildi samstarva við TAKS um til at fáa málið upplýst. Tískil vildi Eik seta Fíggjarligum Støðufesti nakrar avklárandi spurningar. Tá hetta samskiftið er rættiliga týðandi upplýsing av málinum, verður mesta av samskiftinum endurgivið her.

Spurningarnir frá Eik:

1. Hvordan har Finansiell Stabilitet afholdt tabet/dækket underbalancen på ca. kr. 500 mio. i Eik Banki P/F?
2. Er tabet/underbalancen afregnet under Bankpakke 1? I givet fald, hvordan og hvornår?
3. Kan Finansiell Stabilitet redegøre for det juridiske grundlag for Finansiell Stabilitets dækning af

tabet/underbalancen, herunder hjemlen for fradrag under Bankpakke 1.¹

Fíggjarligt Støðufesti svaraði 8. apríl 2016

Fíggjarligt Støðufesti, við Henrik Bjerre Nielsen, svaraði Eik við skrivi, dagfest 8. apríl 2016, at tey høvdu fingið sín táverandi uttanhýsis grannskoðara (Ernest & Young) at svara, og tey viðløgdu teirra svar frá 5. apríl 2016, kallað ”Notat vedrørende henvendelse fra Eik Banki P/F”

”Spørgsmål 1:

Finansiel Stabilitet skulle i medfør af lov om finansiel stabilitet overtage og afvikle pengeinstitutter, som blev nødlidende i perioden 13. oktober 2008 til 30. september 2010 (Bankpakke 1) og skulle i den forbindelse sikre fuld dækning af alle ikke-efterstillede kreditorer.

Denne lovpligtige garanti for alle ikke-efterstillede kreditorer medførte betydelige tab for Finansiell Stabilitet. Tabene under garantien blev i praksis afholdt ved, at Finansiell Stabilitet indskød egenkapital i de datterselskaber, som overtog aktiver og ikke-efterstillede forpligtelser fra de nødlidende pengeinstitutter (i praksis en væsentlig underbalance).

Disse tab blev regnskabsmæssigt præsenteret i resultatopgørelsen for Finansiell Stabilitet under ”Tab ved overtagelse af dattervirksomheder”. jf. årsregnskaberne for 2009 og 2010.

Som betaling for denne ordning betalte pengeinstitutterne en garantiprovision på i alt 15 mia. kr. til Finansiell Stabilitet. Pengeinstitutterne stillede endvidere en tabskaution for dækning af de første 10 mia. kr. i tab ved overtagelse og afvikling af pengeinstitutter under Bankpakke 1.

Årsregnskabet for Finansiell Stabilitet for 2010 indeholdt i, overensstemmelse med ovenstående principper, tabet ved overtagelse af Eik Banki P/F, herunder ovennævnte værdireguleringer på ca. 500 mio. kr., i regnskabsposten ”Tab ved overtagelse af dattervirksomheder”.

Som det fremgår af Finansiell Stabilitets årsregnskaber, er den regnskabsmæssige indregning og præsentation i overensstemmelse med IFRS, som blandt andet foreskriver, at *en* overtagelsesbalance skal opgøres til dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser. Dagsværdierne skal baseres på den information om forholdene på overtagelsestidspunktet, som er eller bliver tilgængelig i en periode på op til 12 måneder efter overtagelsen. Overtagelsesbalancen skal således, inden for denne periode, justeres, såfremt der fremkommer ny viden eller et bedre grundlag for fastsættelse af dagsværdierne på overtagelsestidspunktet.

Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelser som er IFRS-forenelig, foreskriver i øvrigt en tilsvarende behandling.

Spørgsmål 2:

Tabet ved overtagelse af Eik Banki P/F er som sådan afregnet allerede ved etableringen af selskabet og det efterfølgende salg henholdsvis værdiregulering af aktierne i selskabet.

Tabet indgik i den samlede opgørelse over Finansiell Stabilitets tab i forbindelse med overtagelser under Bankpakke 1. Det samlede tab blev opgjort på baggrund af et skøn over realisationsværdien af de overtagne og endnu ikke afviklede aktiver og forpligtelser pr. 30. september 2010 og de realiserede resultater frem til denne dato. Da det samlede tab oversteg 10 mia. kr., afregnede pengeinstitutterne (via Det Private Beredskab) en samlet betaling under tabskautionen på 10 mia. kr. Afregningen blev foretaget i starten af 2011, da det stod klart, at tabet med sikkerhed ville overstige 10. mia. kr. Det overskydende tab har belastet Finansiell Stabilitets egenkapital i 2011 og de følgende år.

Spørgsmål 3:

¹ Ein fjórði spurningur var um ”vurðingsberetning”, sum ikki er líka viðkomandi her.

Det juridiske grundlag for Finansiell Stabilitets dækning af tabet fremgår af § 4 i lov om finansiell stabilitet, mens grundlaget for opgørelse af erstatningen under Det Private Beredskabs tabskaution findes i § 9 i lov om finansiell stabilitet.”

Notat frá Deloitte til Eik, dagfest 20. apríl 2016

Eik stýðjaði seg í prosessini í stóran mun til ráðgeving frá donsku deildini av altjóða fyrirtøkuni Deloitte. Í 7 síðurs drúgvum notati 20. apríl 2016 kallað “Skattemæssigt fradrag i forbindelse med overtagelse af aktiver og passiver i Eik banki P/F” greiddi Deloitte frá, at fyríbils javnin, sum var blivin gjørdur í 2010, var gjørdur við heimild í § 8 í lóg um Fíggjarligt Støðufesti, og at tað var útgangsstøðið at hesin fyríbils javnin var galdandi fyri áseting av virðum og fordeilingina á yvirtiknu aktivunum og passivum, herundir serliga virðið av útlánnum. Hetta tí at hesin javnin hevur verið framvið bæði hjá Fíggjarligum Støðufesti, viðkomandi grannskoðaravirki og samstundis hevur Finanstilsynet gjøgnumgingið avsetingar bankans áðrenn avhendanina 30. september 2010. Bankin og Fíggjarligt Støðufesti vóru samdir um avhendingarjavnan (overdragelsesbalancen). Deloitte meinti tískil ikki, at ein reguleraður javni upp til 12 mánaðir eftir yvirtøku kundi vera avgerandi, uttan so at óvissa var um fyríbils javnan, sum tað sambært teimum ikki var.

TAKS til Eik 13. mai 2016 um Deloitte notat

TAKS spyr síðan Eik 13.05.16 (j. nr. 16/07619-19) “Vedrørende notat fra Deloitte dateret 20. april 2016” útdjúpanði spurningar til notatið frá Deloitte dagfest 20. apríl 2016 og fær svar frá Deloitte við svári umvegis Eik, dagfest 26.05.2016.

Tað vísir seg, at Deloitte sær heilt øðrvísi uppá at kalla allar týðandi fortreytir fyri yvirtøkuni í 2010 enn SPEKT og grannskoðarin hjá Fíggjarligum Støðufesti, KPMG. Bæði í mun til, hvør lóggáva ið var galdandi, og hvønn status ið reguleringarnar fram til februar 2011 høvdu.

TAKS til Fíggjarligt Støðufesti 27. mai 2016

27. mai 2016 sendir TAKS eitt skriv til Fíggjarligt Støðufesti (J.nr.: 16/07619-21), kallað Vedrørende “betinget overdragelse mellem Eik Banki P/F og Finansiell Stabilitet A/S”. TAKS spyr Fíggjarligt Støðufesti eina røð av spurningum, sum eru ov drúgvir til at endurtaka her.

Fíggjarligt Støðufesti svarar TAKS 18. august 2016

Svarið frá Fíggjarligum Støðufesti er nóg stutt til, at mest týðandi partar kunna verða endurgivnir her:

“..Finansiell Stabilitet koncernen overtog aktiviteterne i Eik Banki P/F og Eik Bank Danmark A/S ved overdragelsesaftaler dateret 30. september 2010. Aktiviteterne blev overført til to nystiftede datterselskaber. Finansiell Stabilitet ejede således ikke hele den gamle EIK-koncern, men kun indirekte aktiviteterne i selskaberne.

Overdragelserne skete i medfør af § 7 i lov om finansiell stabilitet.

Overdragelsen fra Eik Banki P/F og Eik Bank Danmark A/S til de nystiftede datterselskaber til Finanstilsynet skete efter samme principper.

Overdragelsessummen for alle aktiver og passiver bortset fra aktiekapital og ansvarlige lån var DKK 0. Dette skal ses i sammenhæng med den statslige garantiordning ("Bankpakken"), der var etableret, hvor alle indlån og andre simple fordringer var fuldt ud dækket af en statslig garanti i den udstrækning værdien af de overtagne passiver var højere end værdien af de overtagne aktiver.

Som det fremgår af brevet fra vores daværende revisorer og skatterådgivere, KPMG, jf. "Letter dated 11 March 2010 from TF Holding" af 22. marts 2011, lagde Finansiell Stabilitet til grund, at overtagelserne var skattepligtige overdragelser, og en justeret åbningsbalance [justeraður upp til 12 mánaðir eftir, mín viðm.] ville dermed være et udtryk for balanceposternes faktiske handelsværdier på overtagelsestidspunktet.

Finansiell Stabilitet havde tillige fået opfattelsen af, at det danske og det færøske regelsæt på dette område lå tæt op ad hinanden, men det var ikke et spørgsmål, som vi har drøftet med skattemyndighederne, men alene med vores rådgiver KPMG."

Innanhýsis notat hjá TAKS 2. august 2017

Persónurin, sum TAKS leigaði frá SKAT, skitserar í notati frá 2. august 2016 "Notat om muligheden for ændringer af TAKS's første afgørelse" eina loysn á, hvussu fyrra avgerðin frá 30. juni 2015 skuldi broytast, og hvussu sambandið skuldi vera millum fyrru og seinnu avgerðina. Sí nærri undir kapitli 4 niðanfyri.

Ætlanarskriv 15. september 2016

Ætlanarskriv verður sent Eik við skrivi dagfest 15. September 2016 (J.nr.: 16/07619-28) "Viðvíkjandi skattligari viðgerð av goodwill í samband við yvirtøku av aktivum og passivum frá gamla Eik Banka."

TAKS tekur aftur í aftur gongdina í málinum í fyrru fasu í 2013-2015, sum endaði við, at TAKS í broytingarskrivi dagfest 30. juni 2015 boðað frá, at TAKS hevði ta fatan, at útreiðslurnar skuldu viðgerast sum skattligt goodwill, og at undirbalancen skal viðvíkja virksemin í Føroyum, fyri at verða viðgjørt sum skattligt goodwill, ið kann avskrivast sambært § 35a, stk. 2, í Skattalógini.

TAKS greiddi frá, at TAKS hevði ta fatan, at talan var um eina skattskylduga avhending av aktivum og passivum. Greitt verður frá, at á yvirtøkudegnum 1. oktober 2010 var talan um eitt bókað virði hjá gamla Eik Banka uppá netto 24 mió.kr., t.v.s. talan var um, at aktivini vóru 24 mió. kr. størri enn passivini.

Vísandi til notat frá KPMG dagfest 24. mars 2011 og við atliti til, at talan var um eina skattskylduga avhending av ognum, hevði nýggi Eik Banki gjørt virðið á yvirtøkudegnum upp til netto -514 mió. kr. Í hesum sambandi er talan um "dagsvirði" á yvirtøkudegnum og harvið roknskaparligt inngangsvirði hjá nýggja Eik Banka. Eisini vísandi til frágreiðingina frá KPMG í 2011 vísir TAKS á, at talan var um nýggjar virðismetingar av aktivum og passivum, sum vóru gjørdar við atliti til vitanina hjá nýggja Eik Banka um viðurskiftini, *sum vóru til staðar á yvirtøkudegnum* (mín framhevjing).

TAKS var framvegis av tí fatan, at undirbalancen skattliga skal viðgerast eftir 35a, stk. 2, í skattalógini um goodwill, men at atlit skuldi takast til serligu orsökina til avhendingina, og TAKS var nú av teirri fatan, at avhendingin skattliga kundi javnmetast við eina sølu millum ikki óheftar, men heftar partar. Víst bleiv til rundskriv nr. 1 frá 2007 um goodwill-virðisáseting,

sum sigur, at tá selt veðurur millum heftar partar, verður virðissett við eini meting av handilsvirðinum, men við atliti til tær faktisku umstøðurnar undan og eftir söluni

TAKS metti, at Eik Banki í juni 2015 hevði gjørt skattliga virðið av goodwill upp, sum um talan var um eina avtalu millum óheftar partar, har söluprísurin er útgangsstøðið, og hetta metti TAKS ikki vera rætt.

TAKS vísti síðan til avtaluna millum Fíggjarligt Støðufesti og TF Holding frá 3. februar 2011 viðvíkjandi söluni av 70% av partapeningum í nýggja Eik Banka, har söluprísurin var 450 mió. kr. fyri 70% av partapeninginum, sum 31. Desember 2010 hevði eitt innara virði á 955,7 mió. kr.

TAKS metti, at tá talan var um eitt lutfalsliga stutt tíðarskeið millum avhendingina frá gamla Eik Banka til nýggja Eik Banka, og síðani söluna til TF Holding, so mátti sölun millum Fíggjarligt Støðufesti og TF Holding 3 februar 2011 metast at vera ein handil millum óheftar partar, men vísandi til at söluprísurin millum Fíggjarligt Støðufesti og TF Holding av 70% av partapeninginum í nýggja Eik Banka er væl minni enn innanhýsis virðið var TAKS av tí fatan, at goodwillvirðisáseting, er kr. 0,

Tískil noktaði TAKS Eik Banka at avskriva skattliga uppá goodwill, sum Eik Banki skattliga hevur uppgjørt til 477 mió. kr.

TAKS gav Eik freist til í seinasti lagi 7. oktober 2016 at gera viðmerkingar.

Samskifti millum ætlanarskriv og broytingarskriv

Síðan var nakað av telefonsamskifti millum partarnar, og 27. september 2016 var fundur millum yviri á Eik. Sí fundarnotat dagfest 30. september 2016 (j.nr.: 16/07619-31).

Avtalað varð á fundinum, at Eik Banki skuldi gera sínar viðmerkingar skrivliga, og at hoyringsfreistin at svara ætlanarskrivinum bleiv longd til 1. desember 2016.

Skrivligu viðmerkingarnar hjá Eik blivu framsettar gjøgnum ráðgevarnar úr felagnum Deloitte í teirra álit frá 30. november 2016.

Deloitte álit frá 30. november 2016

Deloitte setti fram síni sjónarmið í prinsipal, subsidier og mest subsidier sjónarmið. Endaliga broytingarskrivið hjá TAKS 3. februar 2017 er í stóran mun eitt svar uppá hetta skriv.

Sum prinsipalt sjónarmið førði Deloitte fram, at Eik sambært Kunngerð nr. 13 frá 12. februar 1992 um tap uppá skuldarar hevði rætt til skattliga at avskriva tap uppá útlán, ið vóru staðfest eftir yvirtøkuna 30. september 2010, eisini grundað á, at grundarlag ikki var fyri at finnast at uppperðini í byrjunarjavnaðinum frá 1. oktober 2010.

Subsidiert førði Deloitte fram, at Eik skattliga hevði rætt til at avskriva 477 mió kr av undirbalansanum eftir skattligu reglunum um good-will í § 35a í føroysku skattalógini við 1/10 parti um árið í 10 ár.

Meira subsidiert førði Deloitte fram, at Eik hevði rætt til at avskriva 250 mió sum good-will sambært tí uppgerð, sum fyrirøkan pwc hevði latið gera.

Sáddur var eisini ivi um grundleggjandi fatanina hjá TAKS frá ætlanarskrivinum, at avhendingin 30. september 2010 skuldi javnmetast við sølu millum ikki óheftar, men heftar partar.

Broytingarskriv 3. februar 2017

TAKS tók avgerð við sokallaðum broytingarskrivi 3. februar 2017 ”Viðvíkjandi goodwill í samband við yvirtøku av aktivum og passivum frá gamla Eik Banka”.

Broytingarskrivið er í stóran mun ein afturvísing av viðmerkingunum frá Eik, ið vóru framsettar gjøgnum ráðgevarnar úr felagnum Deloitte í álitinum frá 30. november 2016.

TAKS tekur fyrst saman um ætlanarskrivið, dagfest 15. september 2016, nevnda skriv frá Deloitte og tað, sum er komið fram á fundi 1. desember 2016 við Eik Banka.

TAKS helt í *fyrstu atløgu* – m.a. styðjandi seg til skrivið frá KPMG frá 24. mars 2011 – fast við, at talan var um, at nýggi Eik Banki á yvirtøkudegnum 1. oktober 2010 yvirtók aktiv og passiv, sum netto høvdu eitt negativt virði uppá 514 mió.kr., og at talan harvið var um yvirtøku av einum undirbalansa frá gamla Eik Banka. Tað kundi tí ikki blíva aktuelt við avseting móti tapi av útlánum og ábyrgdum sambært kunngerð nr. 13 frá 12. februar 1992 um tap uppá skuldarar, men um ein undirbalansa, sum skattliga skuldi viðgerast eftir 35a, stk. 2 í skattalógini.

Eisini varð gjørt vart við, at TAKS longu hevði gjørt upp við spurningin um tap uppá útlán og ábyrgdir við broytingarskrivinum dagfest 30. juni 2015, og at Eik banki hevði ikki kært hesa avgerð, og at Eik banki sjálvur í skrivi dagfest 19. februar 2016 hevði sagt, at bankin hevði tikið hesa niðurstøðu til eftirtektar.

Í *øðrum lagi* hevði Eik banki ført fram, at hann hevði rætt til at avskriva 477 mio. kr. sum goodwill yvir 10 ár, og bankin hevði sátt iva um, hvørt yvirtøkan veruliga var millum heftar partar. Men TAKS helt fast við sjónarmiðið frá ætlanarskrivinum um, at gamli Eik Banki var umfataður av bankapakka 1, og at talan er um eina tvungna yvirtøku, og at bæði gamli Eik Banki og Fíggjarligt Støðufesti, við atliti til § 7 stk. 2 í lov um finansiell stabilitet, vóru tvungin til at avgreiða handilin.

Í *tríðja lagi* hevði Eik ført fram vísandi til meting hjá felagnum pwc, at skattliga virði av goodwill er 250 mió. kr., og at Eik Banki harvið hevur rætt til at avskriva 250 mió. kr. yvir 10 ár. Metingin hjá TAKS var, at ikki virðismetingin hjá pwc, men prísurin á 450 mió. kr. fyri 70 % av partapeninginum, sum TF Holding keypti 70% av bankanum fyri 3. februar 2011

skuldi leggjast til grund, at tað tað tískil heldur ikki her var nakað grundarlag fyri skattligum good-will.

TAKS helt seg tí til ætlanarskrivið dagfest 15. september 2016, og niðurstøðan bleiv, at skattliga virðið av goodwill er kr. 0,-, og at Eik banki ikki kann avskriva skattliga uppá goodwill uppgjørt til 477 mió. kr. Fráboðað varð eisini, at TAKS broytti skattskylduga úrslitið hjá Eik Banka fyri 2011, 2012, 2013, 2014 og 2015.

Eik fekk kæruegleiðing til Kommunalu skattakærunevndina við 4. vikurs freist. Eik svaraði TAKS aftur við skrivi dagfest 9. februar 2017, men kærði ongantíð málið.

4. Málsviðgerð og fyrisitingarrættarligar reglur

Í hesum parti verða evni tikin upp í tilknýti til partin av arbeiðssetninginum um at kanna, *hvørt málgongdin í málinum var samsvarandi galdandi fyrisitingarreglum.*

Sum greitt frá omanfyri undir kap. 3 um málgongdina, so er lítið av aktiviteti í málinum fram móti fyrru avgerðina hjá TAKS 30. juni 2015.

Sjálvuppgávan frá Eik fyri 2011 er móttikin á TAKS 2. juli 2012. Ongin aktivitetur er síðan, inntil Eik sendir skrivið dagfest 11. juni 2013 (móttikið á fundi 24. juni 2013), har greitt verður frá fatanini hjá Eik av málinum, og har spurt verður til, hvussu tapið skuldi dragast frá.

TAKS svarar síðan Eik við telduposti 28. juni 2013, at Eik Banki kann gera broytingar aftur í tíð, um Eik heldur seg innanfyri freistinar í toll- og skattafyrisitingarlógini.

Onki samskifti er aftur, fyrr enn Taks millum 9 og 10 mánaðir seinni sendir skriv, dagfest 16. apríl 2014, til Eik við m.a. hesi viðmerking, at “TAKS kann ikki síggja at nakrar rættingar eru gjørdar í sjálvuppgávuni fyri 2011 og 2012, og skal tí her við vísandi til skattalógina § 37 a biðja um at rættað sjálvuppgáva verður innsend fyri 2011 og 2012 saman við skattligum sundurgreiningum til roknskapirnar fyri undanfarin ár.”

Sum umrøtt omanfyri í kapitli 3 gerst greitt kring hetta samskiftið, at partarnir ikki høvdu skilt hvønn annan fult út. Eik skilti sambært skrivinum dagfest 14. mai 2014 ikki svarið frá TAKS 28. juni 2013 so, at skattafrádrátturin ikki kundi dragast frá í einum, men sambært starvsfólki á TAKS og út frá skrivinum 16. apríl 2014 at døma, so var júst hetta fatanin hjá TAKS, at skattafrádrátturin ikki kundi dragast frá í einum sum rakstrarhall, og tí hevði Eik í svarinum 28. juni 2013 fingið at vita, at bankin kundi rætta hetta og gera broytingar aftur í tíð, um hann helt seg innanfyri freistinar í toll- og skattafyrisitingarlógini.

Skrivið við telduposti frá TAKS 28. juni 2013 var ikki nóg greitt orðað. Ov lítið verður sagt í svarinum til, at tað var greitt, at mátin, sum Eik hevði sett sjálvuppgávuna upp fyri 2011, var skeivur, og at frádrátturin evt. kundi loyvast sum skattafrádráttur fyri útreiðslur rindaðar fyri good-will.

Eftir at málið soleiðis hevði ligið stilt uttan nakra flyting í góðar 9 mánaðir, so kemur eitt tíðarskeið, har málið liggur stilt í góðar 13 mánaðir. Hetta er tíðarbilið millum skrivið frá Eik til TAKS dagfest 14. mai 2014 fram til, at TAKS við skrivi viðhongt telduposti 22. juni 2015 sendi Eik ætlanarskriv.

Tað kann undra, at ongin aktivitetur yvirhøvur sæst í skjalagoymsluni um, hvat er hent innanhýsis á TAKS hesa tíðina. Talan er um sera stórt mál, bæði í mun til upphædd og í mun til, hvussu trupult málið er lögfrøðiliga. Í slíkum máli kundi ein væntað, at skjalagoymslan goymdi uppá innanhýsis fyrireikandi skjøl við ávegis fatanum av málinum, frágreiðing frá samskifti millum starvsfelagarnar á stovninum, innanhýsis fundum og – givið hvussu trupult málið var – møguliga eisini samskifti og sparring við uttanhýsis serfrøðingar.

Vísandi til hesi viðurskifti setti eg við telduposti 15. juni 2017 stjóranum á TAKS, Eyðun Mørkøre, nakrar spurningar. Eg vísti á, at serliga fyrra avgerðin, ið Taks endaliga tók 30. juni 2015, hevur verið fyri atfinningum, og at hetta samstundis var ein partur av málinum, har skjalagoymslan á TAKS ikki hevði nógv av upplýsingum.

Eg vildi sum tað fyrsta hava at vita, um meira var í málinum enn tað, sum skjalasavnið vísti.

Eg spurdi síðan sum tað næsta meira neyvt, um orsøkin til longu tíðina var, at málið var torskilt, og at ivi var um, hvussu tað skuldi avgreiðast. Um svarað varð játtandi til hetta, so vildi eg hava at vita, hví í so fall onki sást til innanhýsis fakliga viðgerð av spurninginum. Eisini spurdi eg, um TAKS hevði umhugsað at keypt uttanhýsis ráðgeving í hesi fasuni.

At enda spurdi eg sum triðja um viðmerkingar til hetta, sum alment er komið fram, at stjórin á TAKS einans visti um hetta málið sera seint í prosessini.

Eg fekk svar frá Eyðun Mørkøre við telduposti 20.06.17.

Skjalagoymsla og notatskylda

Stjórin kundi í mun til fyrsta spurningin vátta, at øll skjøl í málinum eru journaliserað. Tískil eru ikki fleiri skjøl í málinum í hesum tíðarskeiðinum enn tey, sum journalin vísir. Stjórin grundgav hetta við, at viðvíkjandi innanhýsis arbeidsskjølum er ikki vanlig mannagongd, at allar metingar og tankar í samband við mál, leitan eftir upplýsingum, orðaskifti ímillum starvsfelagar o.s.fr. verða niðurskrivaðar og lagdar í mál sum arbeidsskjøl.

Tað er rætt, at allar metingar, hugsanir og innanhýsis telvingar ikki verða, ella eiga at verða, skjalfestar. Í so fall fer meira arbeidsorka við at skjalprógva arbeiðið enn at gera sjálvt arbeiðið. Heldur ikki er so, at ein fyrisiting skal spennast seg út at skjalprógva meira enn tað, sum veruliga er í málinum.

Hinvegin er kortini galdandi eftir § 6 í løgtingslóg um alment innlit, at fyrisitingin skal skriva upp innihaldið av faktiskum umstøðunum í málum, sum myndugleikin fær munnliga, tá

upplýsingarnar hava týðning fyri avgerðina í málinum (notatskyldan er ikki galdandi, um upplýsingarnar annars síggjast í skjølunum í málinum).

Formliga notatskyldan er bert galdandi fyri mál, har myndugleiki fer at taka avgerð fyrisitingarrættarlíga. Kortini er tað fatanin, at myndugleikar eftir góðum fyrisitingarskikki eisini hava skyldu til at gera notat yvir øll *týðandi málsviðgerðarstig* í einum máli.

Henda víðkaða notatskyldan er fyrst og fremst ment av Fólkatingsins umboðsmanni, men okkara Løgtings umboðsmaður (LUM) hevur eisini tikið hana til sín, sí “Álit viðvíkjandi klagu um sýtan av loyvi at fiska makrel”, dagfest 10. desember 2014.

Í mun til formliga galdandi notatskylduna, so er greitt, at henda ikki varð hildin í mun til fundin, sum var millum starvsfólk á TAKS og Eik 24. juni 2013. Talan var um avgerðarmál, og illa kann hugsast, at onki kom fram á fundinum um faktiskar upplýsingar í málinum.

Víðari í mun til formligu notatskylduna kann tað eisini undra, um ongar týðandi faktiskar upplýsingar eru komnar til málið í tíðarskeiðinum frá 15. mai 2014 fram til 22. juni 2015. Eisini tykist tað undrunarvert, um ongi týðandi málsviðgerðarstig hendu í hesum tíðarskeiðinum, sum góvu høvi til at gera notat eftir víðkaðu notatskylduni.

Er notatskyldan misrøkt, so leiðir tað natúrliga tankarnar yvir til, hvussu er við upplýsingsskylduni. Hevur myndugleikin upplýst málið nøktandi, tá onki notat er skrivað í meira enn eitt ár, áðrenn avgerðin verður tikin?

Upplýsingarskyldan

Til næsta spurning svaraði stjórin mær í teldupostinum 20. juni m.a., at um hugt verður rátt at skrasettu skjølunum, so sæst ikki, at nakað arbeiði er gjørt í hesum tíðarskeiði. Kortini er tað ikki veruleikin, tí sambært stjóranum so var í hesum tíðarskeiði eitt starvsfólk á TAKS, sum grunaði yvir málið og metti, at hetta kravdi eina víðari og gjøllari viðgerð. Tískil bleiv sambært stjóranum skrivið 16. apríl 2014 sent til Eik eftir fleiri upplýsingum. Hann legði aftrat, at slík viðgerð verður ikki skjalfest og skrásett í journal, tí tað hevði kravt ómetaliga nógva arbeiðsorku. Hóast ikki skjalfest, so var í 2015 sambært stjóranum brúkt sera nógva tíð innanhýsis uppá hetta málið. Stjórin vísti eisini á, at talan var um eitt torskilt mál, uttan fordømi bæði í Føroyum og Danmark, og tískil kundu tey ikki beinleiðis brúka danska praksis til viðgerðina.

Stjórin sigur víðari, at ferð kom á málið á vári 2015 orsakað av, at freistimar í § 25a í lóg um toll- og skattafyrisiting vóru um at fara. Tískil mátti TAKS taka neyðug stig fyri ikki at missa møguleikan at gera rættingar í sjálvuppgávuni aftur til 2011, og tískil bleiv fyrsti partur av málinum staðfestur í juni 2015.

Hann sigur eisini, at niðurstøðan frá 30. juni 2015 greitt vísir, at málið ikki harvið var endaliga avgreitt, tí tyngsti parturin av málinum var framvegis ikki avgreiddur, og hesin var

virðisásetingin av goodwill, sum Eik varð biðið um at gera við skrivinum 30. juni 2015 (Henda partin verður vent aftur til niðanfyri).

Samanbera vit teir gott 13 mánaðirnar millum 15. mai 2014 og 22. juni 2015 við tíðarskeiðið frá tí, at málið vaknar aftur januar-februar 2016, so er mótsetningurin sera stórur. Í hesi seinnu fasuni er ein røð av teldupostum, fundum og kanningum skjalfest í málinum; slík týðandi prosessuel stig, sum eiga at skjalfestast, og sum ein væntar at finna í øllum málum – og serliga í truplum málum.

TAKS fer soleiðis rættiliga gjølliga til verka at upplýsa málið í hesi seinnu fasuni. Eitt dømi er skriv til Eik dagfest 8. mars 2016 (J.nr.: 16/07619-11) við umbøn um eina røð av upplýsingum.

Eisini 27. mai 2016 sendir TAKS skriv til Figgjarligt Støðufesti (J.nr.: 16/07619-21) við eisini nøkrum grundleggjandi spurningum um, hvussu málið vendir (sí nærri um hetta omanfyri í 3 kapitli). Umframt at skrivið vísir, hvussu gjølliga TAKS roynir at upplýsa málið, so er eisini rímligt at síggja skrivið sum dømi um, hvussu nógv Taks framvegis hetta tíðspunktið seint í mai 2016 ivast í, hvussu málið veruliga vendir, bæði faktuel og lögfrøðiliga. Víðari er ringt at fata slíkt skriv sum annað enn dømi um, at TAKS ikki sjálvst kann hava hildið málið nóg væl upplýst í fyrru fasuni.

Upplýsingarskyldan (officialmaksiman) er grundleggjandi meginregla í øllum fyrisitingarrætti, eisini skattafyrisitingarrætti.² Talan er um óskrivaða grundreglu, sum er blivin til dóms- og fyrisitingarpraksis og sum stutt sagt merkir, at myndugleikin hevur skyldu til at upplýsa málið so frægt, at málið gerst búgvið til endaliga og lögfrøðiliga kvalifiseraða avgerð. Hóast myndugleikin mangan stólar uppá, at tað mesta av tilfarinum verður innheintað í samskifti við partarnar í málinum, so hevur myndugleikin altíð skyldu til at kanna málið sjálvstøðugt og víðari enn tað, sum partarnir hava latið av tilfari.

Talan er eisini um sokallaða garantireglu. Hetta merkir, at vantandi upplýsing av máli kann hava við sær – í fyrisitingarligari kæru ella dómstólaroynd – at avgerðin verður sett til síðis sum ógildug.³

Ein myndugkleiki hevur ikki skyldu til at sita inni við øllum hugsandi fakkunnleika og serfrøðivitan. Hvønn førleika ein myndugleiki eigur at hava er mest grundleggjandi ein ressursuspurningur – ella ein spurningur um politiska raðfesting.

Kortini áliggur altíð myndugleikanum sum fylgja av upplýsingarskylduni at hava innlit í egnar avmarkingar og at vita, nær tørvur er á sakkunnleika, sum ikki er tøkur innanhýsis, men móguliga má keypast frá uttanhýsis ráðgevum.⁴

2 Sí t.d. Hans Henrik Bonde Eriksen, Poul Bostrup og Susanne Dahl, *Skatte- og afgiftsproces*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2010, s. 311-12 og 314.

3 Sí Hans Gammeltoft-Hansen v.fl., *Forvaltningsret*, 2 udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2002, s. 447.

4 Líknandi Gammeltoft Hansen v.fl. sama verk s. 451.

At skattamálið í fyrru fasuni ikki hevur verið nøktandi upplýst, bendir sum longu umrøtt tøgningin í skjalasavninum 2013-2015 á. Gjølliga kanningar- og upplýsingarprosessin í 2016 og grundgevingin fyri endaligu avgerðini í februar 2017 bendir á tað sama, at týðandi upplýsingar ikki vóru fingnir til vega fram til avgerðina 30. juni 2015.

Eisini teldupostsamskipti hjá starvsfólkum á TAKS bendir á tað sama. Eitt starvsfólk á TAKS sigur so 27. apríl 2016 í telduposti til starvsfólkið á danska SKAT, sum TAKS hevur gjørt avtalu við um hjálp í málinum:

“I henhold til vores telefonsamtale vil jeg hermed sætte ord på hvordan TAKS ser SKAT's/din rolle i denne sag. Grundlaget for at bede SKAT om hjælp i denne sag er, at det er den første og eneste sag af denne karakter på Færøerne, desuden har vi ingen afdeling for pengeinstitutter og med henblik på at der er tale om en kompliceret sag, vil det være ønskeligt at få dit syn på sagen.”

At gera avtalu um starvsfólkaligan stuðul í so truplum máli, sum er fyrsta og einasta av sínum slag í Føroyum, og har føroyski stovnurin heldur ikki hevur deild fyri peningastovnar, er púra skilligt og natúrligt. Men trupla málið og trupla støðan hjá TAKS var ikki íkommin frá januar-februar í 2016 av, men hevði verið allatíðina. Tískil áttu slík stig til uttanhýsis styrk at verið tikin beinanvegin í 2013.

Sambandið millum avgerðirnar í 2015 og 2017

Mest órógvandi er handfaringin og vantandi upplýsingin av málinum fram til 30. juni 2015 sjálvsagt, um avgerðin juni 2015 verður fatað sum ein *endalig fyrisitingarættarlig avgerð*.

TAKS hevur kortini eina aðra fatan. Stjórin á TAKS hevur í almennum viðmerkingum til málið sagt, at tað var natúrligt framhald millum avgerðina frá juni 2015 og avgerðina frá februar 2017. Sama hevur stjórin sagt í samskipti við undirritaða í telduposti 20. juni 2017. Fatanin á TAKS er, at tann fyrra avgerðin varð ikki afturkallað ella tikin av við seinnu avgerðini, men einans justerað í mun til uppgerðina av goodwill.

Tað hevur kortini vakt undran, at TAKS í avgerðini 3. februar 2017 kundi koma til eitt goodwill á virði 0 kr, tí sum hugtak – eitt meirvirði í mun til bókaða virðið á felagnum⁵ – gevur goodwill ikki góða meining sett til 0 kr. Tá onki grundarlag var fyri skattafrádrátti, hvørki grundað á rakstartap ella sum goldnar útreiðslur fyri goodwill, kann verða spurt, um tað ikki var meira reelt at afturkalla fyrru avgerðina frá juni 2015. Men hetta er ikki fatanin hjá TAKS.

Sambært stjóranum er talan um tvær avgerðir, sum báðar stuðla uppundir somu niðurstøðu – at talan var um eina undirbalansu, ið skattliga skal viðgerðast sum good-will. Sambært stjóranum strikar fyrra avgerðin samlaða frádráttin á 477 mió. kr. í skattaroknskapinum fyri 2011 og sigur frá, at undirbalansan skal skattligt viðgerast sum good-will. Tann seinna heldur fast við, at talan er um eina undirbalansu, ið skattliga skal viðgerast sum good-will, og fer síðani víðari og ásetur, at virði av hesum er kr. 0, og tískil er eingin skattligur ágóði av yvirtiknu undirbalansuni.

⁵ Sí Eyðfinnur Jacobsen, Føroyskur skattarættur, Føroya Skúlabókagrunnur 2010, s. 89.

Stjórin greiðir nærri frá, at avgerðin 30. juni 2015 segði, at ein uppgerð/virðisáseting av good-will skuldi gerast, og tískil var hetta eitt mál, sum undir øllum umstøðum fór at verða tikið upp aftur av TAKS. Sambært TAKS var rætta tulkningin av avgerðini 30. juni 2015 sostatt, at hon ikki var endalig, so leingi Taks ikki hevði vent aftur til Eik og góðkent teirra uppgerð av good-will frá 29. juni 2015. TAKS hevði sostatt eftir teirra egnu frágreiðing ikki endaliga loyvt Eik at avskriva fyri good-will 477 mió. kr. yvir 10 ár.

Tá ein lesur skjøluni í málinum, fær ein kortini ikki hesa fatan, at málið undir øllum umstøðum fór at verða tikið upp aftur. Í ætlanarskrivi hjá TAKS frá 22. juni 2015 og í endaligum sokallaðum broytingarskrivi 30. juni 2015 stendur m.a. hetta:

“Í Føroyum er ongin virðisásetingamevnd, sum tað er í Danmark, ið kann verða til hjálp. Tað er tí neyðugt, at Eik Banki sjálvur uppgerð skattligt good-will, sum kann avskrivast yvir 10 ár. Tá Eik Banki hevur gjørt skattliga virðið av good-will upp, kann TAKS loyva, at hetta verða avskrivað við 1/10 parti frá og við 2011, sambært § 35a, stk. 2 í skattalógini.”

Eik sigur síðan í svarinum, dagfest 29. juni 2015, m.a. hetta:

“Eik tekur hesa niðurstøðu til eftirtektar og rættar sjálvuppgávurnar afturvirkandi til 2011. Eik banki innarbeiðir í hesum sambandi skattliga avskrivning av skattligum good-will í sjálvuppgávurnar. Reguleringin á 477 mió kr, sum bankin áður hevur drigið frá á sjálvuppgávuni í einum, verður afturførd og avskrivað skattliga 2011 við 1/10 um árið (sí eisini niðanfyrir undir uppgerð av goodwill)”

Niðanfyrir í sama skrivi er so ein neyvari uppgerð, har Eik kemur til, at somu 477 mió kr, sum áður vóru drignar frá undir einum, hava “beinleiðis skattliga ávirkan sum goodwill”. Eik endar við at siga, at eru spurningar til omanfyrirstandandi, so kann TAKS venda aftur.

TAKS vendir ikki aftur til málið fyrr enn tíðliga í 2016, eftir at Jørn Astrup Hansen sum kunnugt sigur seg úr nevndini hjá Eik og kunnar myndugleikarnar um sína støðu. Onki bendir sostatt á, at stigið til uppafurtøku stavar frá øðrum enn kreftum uttanhýsis í mun til TAKS.

Hetta gevur mest natúrliga ta fatan, at avgerðin hjá TAKS 30. juni 2015 var ætlað at vera endalig, tí Eik hevði jú gjørt upp tað good-will, sum teir vóru bidnir um, og TAKS gjørði ikki viðmerkingar til uppgerðina, men lat Eik hava ta fatan, at hetta var endalig avgreiðsla av málinum.

Í teldupostsamskifti, sum eg hevði við starvsfólk á TAKS 27. og 28 juni 2017 fæst eitt sindur nærri greiða á tí, sum liggur aftanfyrir. Eg spurdi inn til tað, sum starvsfólkið, ið TAKS leigaði frá SKAT, skrivaði í notati frá 2. august 2016, kallað ”Notat om muligheden for ændringer af TAKS’s første afgørelse”.

Har framgongur, at persónurin frá SKAT kannaði “om det er nødvendigt at tilbagekalde TAKS afgørelse, eller om man uden tilbagekaldelse kan lave en ny afgørelse.” Endamálið tyktist vera, at tað skuldi vera sum mest av identiteti og framhaldi millum fyrru avgerðina 2015 og seinni avgerðina frá 2017, og at seinna meira skuldi vera ein justering av fyrru heldur enn ein afturkalling ella ógildan.

Starvsfólkið frá SKAT kemur í notatinum til hesa niðurstøðu:

”samlet set mener jeg ikke, at man behøver at tilbagekalde den udsendte afgørelse hvor de omhandlede 477 mio. kr. skattemæssigt omkvalificeres fra driftsudgifter til skattemæssigt goodwill”.

Víðari verður kortini sagt, at TAKS viðvíkjandi uppgerðini av good-will legði upp til, at Eik sjálvgt gjórði uppgerðina, og har var Eik komið til somu upphædd, 477 mió. kr. Starvsfólkið hjá SKAT dugir væl at síggja, at henda grundgevingin, sum hann hjálpir TAKS við, er eitt sindur veik, tí hann sigur at enda:

“Det er formentligt i denne sammenhæng at TAKS vil blive udfordret, idet banken formentlig vil påstå, at TAKS mere eller mindre direkte har taget stilling til værdiansættelsen, idet man ikke har udfordret den på dette tidspunkt. Der skal således formuleres argumenter for, hvorfor TAKS ikke på daværende tidspunkt har forholdt sig til dette – hvad er årsagen til, at man nu – på et senere tidspunkt – mener at de skattemæssige værdier er anderledes??”

Talan tykist tískil vera um eina konstruktión, sum meira enn at siga nakað veruligt, hevur verið hildin neyðug fyri fyrst at verja avgerðina í 2015, men eisini fyri at lætta um uppafurtøkuna í 2016.

Í samskifti við starvsfólk á TAKS er komið fram, at hetta at síggja til tilgjörda sambandið millum avgerðina í 2015 og 2017 kortini eisini hevði eitt meira praktiskt endamál í sambandi við, hvussu TAKS tulkaði ásetingarnar um freistir í lögtingslóg um toll- og skattafyrisiting.

Fatanin á TAKS tykist hava verið, at tað kundi blíva ein trupulleiki, at 4 ára freistin í § 25a um atgongd til at broyta sjálvuppgávuna aftur í tíð gekk út tann 1. juli 2015. Um 4 ára freistin í § 25a var farin, so vildu tey verið noydd at brúkt § 25b – helst nr. 4 – sum sigur, at ”§ 25 a er ikki galdandi fyri TAKS, um skattaálfkningin er ein avleiðing av, at hin skattskyldugi ella annar hansara vegna við vilja ella av stórum ósketni hevur verið atvold til, at skattamyndugleikarnir hava gjørt eina skattaálfkning á einum skeivum ella ófullfíggaðum grundarlagi.” Tað er greitt, at ein grundgeving eftir § 25b vildi verið meira krevjandi.

Tískil konstrueraði TAKS eitt slag av kontinuiteti fyri at ”bjarga” freistini. Hesa tulkning grundu eg á notatið frá starvsfólkinum lánt frá SKAT, dagfest 2. august 2016, og á samskifti við starvsfólk á TAKS.

Fatanin var, at bleiv avgerðin 30. juni 2015 bara broytt og ikki afturkallað, og endaliga skrivið 3. februar 2017 ”einans” gjórði broytingar í goodwill-uppgerðini í sjálvuppgávuunum, sum vóru móttiknar 30. juni 2015, so vildi nýggj 4 ára freist ganga frá 30. juni 2015 av, og so var ongin trupulleiki at taka málið upp aftur.

Tað er nærliggjandi at meta hesa konstruktión at vera eina fiktiún meira enn eina reella niðurstøðu. Tað mest reella vildi verið at sagt, at avgerðin 30. juni 2015 var endalig, men at hon var ógildug, tí hon var ikki nøktandi upplýst, og at hon tí átti at verðið afturkallað.

Kortini vildi verið yvirdrivið formalitiskt at forfylgt hesum parti meira, tá avgerðin 3. februar 2017 ikki er kærð, og tá endaliga úrslitið ikki vildi blivið broytt, hóast prosessin vendi meira rætt frá byrjan av.

Delegatiún á stovninum

Í teldupostinum 15. juni 2017 spurdi undirritaði eisini stjóran á TAKS um tað, sum hevur verið frammi í almenninginum, at hann sum stjóri einans visti um málið rættiliga seint. Hann segði mær í svarinum 20. juni 2017, at hetta var partvíst rætt, sum hevði verið frammi í almenninginum. Sum stjóri visti hann ikki um hetta málið, fyrr enn Fíggjarmálaráðið fekk eitt skriv frá Fíggjarligum støðufesti, og hann síðan bleiv kallaður til fund í Fíggjarmálaráðnum. Hann presiseraði síðan og segði, at hetta var fyrstu ferð, at hann hoyrði um hetta málið sum eitt mál, ið hevði ein slíkan karakter, sum tað eftirfylgjandi vísti seg at hava, men at hann móguliga hevur verið kunnaður um, at Eik hevði málið til viðgerðar í 2015 – eins og hann leypandi verður kunnaður um, hvat ymisku deildirnar á TAKS arbeiða við. Hann legði aftrat, at hetta hevur ikki verið eitt mál, sum hann, hvørki nú ella áður á nakran hátt, hevur verið við í viðgerðini av.

Stjórin legði aftrat, at hann kortini hevur verið kunnaður leypandi, síðan málið varð tikið upp aftur til viðgerðar í 2016, eins og hann hevur verið við á fundum um málið. Hann endaði við at siga, at sum stjóri er tað ikki vanligt, at hann er við í fakligu viðgerðini av nøkrum málum, óansæð um tað snýr seg um skatt, mvg, rentustuðul, toll ella nakað av hinum lógarøkjunum, ið TAKS umsitur.

Hesin spurningurin snýr seg um, hvussu stigvísa (hierarkiska) organisatónin eigur at vera í einum almennum fyrisingarmyndugleika. Tað er sjáldan, at skrivligar reglur eru orðaðar um, hvar í stigvísu skipanini, avgerðir verða tiknar. Slíkt fylgir vanliga av siðvenju og felags fatan á viðkomandi stovni. Hóast ongar skrivaðar reglur, so er ikki so, at onki er galdandi. Vegleiðandi prinsippið fyri spurningin er, at *týðningurin* av málinum avger, hvar tað verður avgreitt, og hvussu langt upp í skipanini tað eigur at fara. Jú meira týðandi málið er, á jú hægri stig skal tað.⁶

Tað er skilligt, at stjórin ikki er við í sjálvari málsviðgerðini. Kortini er tað altíð skyldan hjá stjóranum at fyrihalda seg til stór og prinsipli mál. Serliga, um málini eru so stór, at tey spreingja karmarnar fyri, hvat stovnurin hevur av fakligari orku, eigur stjórin at vera við í prinsipiellu viðgerðini av, hvussu málið skal handfarast: so sum hvør eigur at taka sær av málinum, um uttanhýsis hjálp skal fáast til vega osfr.⁷

5. Um at lata fútanum málið

Ein annar høvuðspartur í mínum arbeiðssetningi var at meta um, “*um tað var rætt av TAKS ikki at senda fútanum málið til revsirættarlaga støðutakan*”. Hesin partur snýr seg sostatt um seinna liðin í høvuðssetninginum.

Grein 139 í skattalógini ljóðar so:

6 Sí Bent Christensen, *Forvaltningsret - Opgaver, hjemmelorganisation*, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, 2. útgáva 1997, s. 283-84 og s. 307.

7 Sum Bent Christensen sigur, skal organisatiónsmagtin í einum ráði ella landsstovni útinna á tann hátt, at málini verða viðgjørd gjølliga og forsvarliga og fordeild til hókandi málsviðgerðar. Bent Christensen sama verk, s. 310.

“Tann persónur, sum við tí í hyggju at sleppa undan at gjalda skatt til tað almenna greiðir rangt frá ella á annan hátt gevur villleiðandi upplýsingar at fara eftir, tá ið avgerast skal, um ein persónur er undir skattskyldu ella at nýta, tá ið skattskyldug inntøka ella skattaútrokning verður ásett, verður revsaður fyri skattasvik við sekt, varðhaldi ella fongsli upp í 2 ár.

2. *stk.* Er misbrotið framt av stórum gáloysni er revsingin sekt ella, tá ið talan er um skerpanði umstøður, varðhaldi.”

Viðvíkjandi subjektiva grundarlagnum í slíkum málum, so krevur Rundskriv nr. 7 frá 10. november 1998, at mál sum hetta hjá Eik – um tað er dømi um skattasvik eftir § 139 – verður latið fútanum, tí virðið er omanfyri 500.000 kr. Tískil kann málið ikki avgreiðast við fyrisitingarligari sekt, og tað er uttan mun til, um subjektiva grundarlagið hjá skattgjaldaranum er tilvitan (við vilja) ella grovt ósketni.⁸

Skjalagoymslan á TAKS

Skjalagoymslan hjá TAKS hevur ikki nógv um viðgerðina av hesum spurningi frá síðuni hjá TAKS. Har er einans eitt skjal við frásøgn frá innanhýsis fundi á TAKS 2. februar 2017, har ætlanarskriv, viðmerkingar frá Deloitte og sjálvtt endaliga broytingarskrivið til 3. februar 2017 eru til umrøðu. Eisini verður sektarspurningurin umrøddur. Stutt verður sagt um sektarspurningin, at:

“fatanin hjá luttakarunum á fundinum, at ongi prógv eru fyri, at Eik sum banki tilvitanði hevur roynt at snýtt seg til ein frádrátt. Tað framgongur hinvegin, at stór ósemja hevur verið um, hvussu málið skal tulkast. Við atliti til, at talan er um, at bankin hevur vent sær til TAKS, og spurt um viðgerðina av “undirbalancen” er tað fatanin hjá TAKS, at tað ikki er grundarlag fyri at royna sekt ímóti Eik fyri gróvum ósketni uttan mun til, at orðingin í fyrsta brævinum frá Eik, kundi verði betri og meira upplýsandi.”

Hendan tulkningin kann vera eitt sindur ring at sameina við upplýsingar í skjølum, sum TAKS hevur á goymslu. Her verður serliga hugsað um upplýsingar, sum Eik hevði møguleika at geva TAKS áðrenn avgerðina 30. juni 2015, ið kunnu hugsast at hava ávirkað avgerðina hjá TAKS. Ikki tí, skattarevsimál verður roknað sum framt, tá skattgjaldarin gevur – ella ikki gevur – viðkomandi skeivu ella villleiðandi upplýsingar við tí í hyggju at fáa eina avgerð til sín fyrimum, og hetta er uttan mun til, um myndugleikin nakrantíð tekur avgerð ella ikki. Kortini er gongdin fram til fyrru avgerðina 30. juni 2015 mest áhugaverd, tí aftaná at málið vaknar aftur í 2016, mótarbeiðir Eik ikki longur upplýsingina av málinum. Men í tíðini fram til 30. juni 2015 eru fleiri týðandi dømi um, at Eik afturheldur upplýsingum og teknar eina villleiðandi mynd av málinum.

Eitt serliga týðandi skjal er frágreiðingin hjá SPEKT kallað “Overtagelse af aktiver og passiver fra “gammel” EIK Bank - skattemæssig behandling”, sum var fyri á nevndarfundi í Eik 15. mai 2013. Har heldur SPEKT uppá, at tann relevanti javnin (balansin) ikki var fyribils javnin 1. oktober 2010, men javnin 1. oktober justeraður fram til februar 2011. SPEKT sigur síðan:

”Så fremt banken ønsker at fastholde, at de skattemæssige indgangsværdier skal svare til de oprindelige bogførte værdier, således som disse fremgår i den foreløbige åbningsbalance pr. 1. oktober 2010, anbefales det, at der rettes en forespørgsel til TAKS med henblik på en endelig afklaring af spørgsmålet.”

⁸ Reglurnar eru so, at er brotið framt við vilja, og upphæddin í landsskatti ikki er yvir 100.000 kr., so kann tað avgreiðast fyrisitingarliga, meðan markið fyri fyrisitingarliga avgreiðslu av broti grundað á grovt ósketni er, at virðið ikki má vera hægri enn 500.000 t. kr.

Sostatt heitir SPEKT á Eik um at ikki bara at seta seg í samband við TAKS, men um at fáa eina avkláring av hesum spurninginum, hvør ið var tann skattliga relevanti javnin.

Og í mun til móguleikan fyri skattarættarligum good-will, so peikar sami grannskoðari í sama notati aftur á ivan í málinum og sigur við nevndina í bankanum:

”Såfremt banken ønsker at anlægge det synspunkt, at underbalancen skal behandles som skattemæssigt goodwill og afskrives lineært med 1/10 om året, anbefales, at der rettes en forespørgsel til TAKS med henblik på en endelig afklaring af spørgsmålet om, hvorvidt overdragelsen kan sidestilles med en almindelig overdragelse mellem uafhængige pengeinstitutter.”

SPEKT leggur sostatt upp til í mun til good-will ikki einans at taka spurningin upp við TAKS, men at taka sjálva fortreytina fyri good-will upp við TAKS, nevnliga hvørt talan var um avhendan millum óheftar peningastovnar.

Eisini skriv frá grannskoðarafyrirkunni KPMG, dagfest 24. mars 2011, til Fíggarligt Støðufesti sum svar uppá fyrispurning frá T/F Holding 11. mars 2011, hevði avgerðandi upplýsingar um somu viðurskipti. Eitt nú Enclosure 1 (”Notat om ábningsbalancen i Eik Banki Føroya P/F, 15. mars 2011”) tilknýtt nevnda skriv, har tað m.a. stendur:

“Ved opgørelsen af aktiver og forpligtelser til dagsværdi på overtagelsestidspunktet (“åbningsbalancen”) skal der tages højde for viden, der opnås i tilknytning til og efter overtagelsen. I henhold til IFRS 3 kan og skal åbningsbalancen justeres i en periode på 12 måneder fra overtagelsestidspunktet for så vidt angår viden om forhold, der kan antages at have eksisteret på overtagelsestidspunktet.”

Eftir hesum var onki grundarlag fyri at rokna eftirfylgjandi justeringar til byrjunarjavnan (opningsbalansan) sum tap, ið kundi dragast frá skattliga.

Og enclosure 1.3 frá 15. november 2010, viðhongt sama skrivi, sigur líknandi:

“Establishment of the Bank

On 14 October 2010, all assets and liabilities of Eik Banki P/F with the exception of share capital and subordinated capital were transferred to Eik Banki Faroya P/F (the "Bank").

The transfer of the assets and liabilities will be treated as a taxable transfer. This implies that the tax basis for the acquired assets and liabilities should correspond to the values attributed to the assets and liabilities in the opening balance sheet of 14 October assuming that these correspond to fair market values. The opening balance sheet will be finalised based on the terms of the agreement on the sale of the shares in the Bank and the agreement on the carve out of non Faroese assets.

No tax assets (including tax losses carried forward) or liabilities will correspondingly exist as of the opening balance sheet date.”

SPEKT ger síðan enn eitt notat 18. mars 2014 kallað “Overtagelse af aktiver og passiver fra “gammel” EIK Bank – skattemæssig behandling“, har tey staðfesta uml. somu sjónarmið sum í notatinum 15. mai 2013.

Kortini sigur Eik onki í skrivinum til TAKS, dagfest 11. juni, ella á fundinum 24. juni 2013, um sjónarmiðini hjá SPEKT og KPMG. Heldur onki verður sagt um hetta í skrivinum frá Eik til TAKS 14. mai 2014.

Í skrivinum dagfest 11. juni 2013 spyr Eik TAKS út frá tí fortreyt, at bankin hevði rætt til ein skattafrádrátt. Hóast mintir á tað beint framman undan, so nevnr skrivið dagfest 11. juni 2013 onki um, at ivi kann vera um, hvør tann viðkomandi javnin var – tann upprunaligi fyribils ella tann justeraði fram til februar 2011. Sama við móguleikanum fyri at viðgera útreiðslurnar sum skattligt good-will. Onki bleiv sagt um ivan í mun til, hvørt talan var um avhending millum óheftar ella heftar fíggarstovnar, so sum SPEKT meinti skuldi verið avkláraður við TAKS.

Eik hevði eisini lagt skrivið dagfest 11. juni fram á fundi við TAKS 24. juni 2013. Sum víst á omanfyri undir kap. 3 sigur luttakari og starvsfólk hjá TAKS, at heldur ikki á tí fundinum varð komið inn á slík viðurskifti, sum SPEKT hevði gjørt vart við 15. mai 2013. Umboðini hjá Eik nýttu á fundinum høvi til at føra tey sjónarmið fram, sum framgingu av skrivinum, men onki varð ført fram um ivan og ógreidleikan um javna og óhefta kontra hefta avhending.

Skrivið frá Eik til TAKS dagfest 14. mai 2014 er serliga áhugavert, tí Taks hevði mánaðin framman undan við skrivi dagfest 16. apríl 2014 biðið Eik um ymiskar upplýsingar og endað skrivið við útrykkiliga at biðja um:

“6) Onnur skjøl, og upplýsingar og frágreiðingar, ið kunnu hava týðning í málinum.” (mín framhevjing)

TAKS bað tískil um at fáa fult innlit í málið.

Ikki einans hevði Eik áður nevnda skriv frá KPMG frá 2011 í síni varðveitslu uttan at senda tað víðari til TAKS. Bankin hevði eisini í apríl 2011 latið gera frágreiðing um virksemi bankans í 2010, kallað ”Eik Banki 2010”.

Jørn Astrup Hansen, fyrrverandi nevndarlimur, gjørdi TAKS varugt við týðningin av hesum skjali og vísti til ávísar týðandi partar av tí við telduposti til TAKS 4. november 2016. Serliga týðandi partur av frágreiðingini ljóðar m.a. so (týðandi partur markeraður við feitum):

“Virksemið hjá Eik Banka í 2010 gav eitt hall upp á 2.985 mió. kr. Meginparturin av hallinum stavar frá triðja ársfjórðingi, tá bankin hevði eitt hall upp á 2.864 mió. kr. Orsakað av hesum halli bar ikki longur til hjá Eik Banka P/F at halda fram við virksemi sínum, sum tí í oktober 2010 varð avhendað til Eik Banka Føroya P/F – eitt dótturfelag hjá Finansiell Stabilitet A/S, sum setti 2 mia. kr. í nýggja felagið. Keyparin ásetti hereftir virðið á ognum bankans í samsvari við marknaðarvirðið á tí degi, sum yvirtøkan fór fram. **Í byrjanarjavnnum hjá nýggja felagnum er bókaða virðið á ognunum sostatt niðurskrivað við 538 mió. kr.**, sum tyngja raksturin í triðja ársfjórðingi 2010. Í fjórða ársfjórðingi hevði nýggja felagið eitt hall upp á 121 mió. kr.”

Heldur ikki hesa frágreiðing legði Eik leiðslan við til TAKS í samskiftinum 2013 og 2014.

Síðan framgongur av upplýsingunum, sum TAKS fekk frá Eik í apríl 2016, ein røð av frágreiðingum frá nevndarfundum og fundum í grannskoðanarnevndini hjá Eik (revisionsudvalg), har skattamálið hevur verið til viðgerðar. So sum:

Nevndarfundur 10. maj 2011, har tað var ósemja í nevndini um, hvørt niðurskrivingar skuldu “henføres til den gamle bank, dvs. til perioden før 1. oktober 2010 eller den nye bank, dvs. til perioden efter 1. oktober 2010...”

Fundur í grannskoðanarnevndinni (revisionsudvalget) í Eik Banka P/F 13. mars 2013, har málið er til viðgerðar.

Nevndarfundur 12. apríl 2013 ("Godkendelse af revisionsudvalgsmødereferater), har "Jørn Astrup anmodede om en uddybende forklaring om, hvad der nærmere ligger i det skattemæssige tab, omtalt i pkt. 3 i referatet...." og har hann m.a. skal hava viðmerkt "at det var ikke normalt i Danmark at tage det skattemæssige tab med i primobalancen i en lignende situation".

Nevndarfundur 15. maí 2013 við umrøðu av notati við somu dagfesting frá uttanhýsis grannskoðaranum, SPEKT, har SPEKT lýsir sítt ivasemi í mun til skattafrádráttin. Umrøtt verður eisini, at SPEKT mælir leiðsluni til at seta seg í samband við Taks at avklára spurningarnar. Frásøgnin endar við, at "Bestyrelsen besluttede, at banken retter henvendelse til TAKS med henblik på at få en afklaring af spørgsmålene."

Fundarfrágreiðing frá nevndarfundi 20. september 2013, har tað m.a. framgongur: "Bestyrelsen var enige om, at i lyset af, at sagen er lagt åbent frem over for Skattevæsenet, kunne bestyrelsen være tryk med situationen og disponere i tillid til, at det forholder sig sådan, som banken har valgt at gøre."

Fundarfrágreiðingarnar vísa, at spurningurin hevur verið ofta viðgjørður, og seinast nevnda fundarfrágreiðing bendir á, at nevndin hevur fingið ta fatan, at leiðslan hevur lagt málið "åbent frem over for Skattevæsenet".

Endaliga ætlanarskrivið, dagfest 15. september 2016, og endaligt avgerðarskriv, dagfest 3. februar 2017, vísa eisini, at júst skjølini frá SPEKT 2013 og 2014 og KPMG í 2011 og teirra upplýsingarnar um byrjunarjavna og spurningurin viðv. good-will – nevnliga hvørt talan var um sølu millum heftarella óheftar peningastovnar – vóru avgerandi fyri grundgevingini í bæði ætlanarskrivi og endaligum avgerðarskrivi.

Júst tey skjølini, sum SPEKT og onnur eggjaðu leiðsluni í Eik til at geva TAKS áðrenn kontaktina í juni 2013, vístu seg at vera avgerandi fyri málið.

TAKS sigur beinleiðis í ætlanarskrivinum 15. september 2016, at tað er við atlit til frágreiðingina frá KPMG í notati, dagfest 24. mars 2011, at TAKS er "av teirri fatan, at talan er um nýggjar virðismetingar av aktivum og passivum, sum eru gjørðar, við atlit til vitanina hjá nýggja Eik Banka um viðurskiftini, sum vóru til staðar á yvirtøkudegnum." Talan var sostatt ikki um eftirfylgjandi tap, men um nýggja vitan um viðurskifti, sum vóru til staðar á yvirtøkudegnum, og tískil bleiv yvirtøkujavnin eftirfylgjandi rættaður, so at hann endaði á einum negativum virði á 514 mió. kr.

Í endaliga avgerðarskrivinum styðjar TAKS seg aftur til skjølini í skrivinum frá KPMG frá 2011 og til notatið frá SPEKT dagfest 15. maí 2013 um opningsjavna og "*skattemæssige indgangsværdier*".

Í mun til metingina av good-will ger TAKS í bæði ætlanarskrivinum og endaliga avgerðarskrivinum nógv burtur úr týðandi partinum um, hvørt yvirtøkan í september-oktober 2010 var millum óheftar partar ella ikki. Tað var júst hetta, sum SPEKT vildi hava leiðsluna í Eik at avklára við TAKS í mai 2013.

Løgfrøðilig meting

Er talan um brot á § 139 í skattalógini, so er tað ikki á tann siðbundna mátan við beinleiðis følskum upplýsingum, men heldur fevnt av orðingini í § 139 um “á annan hátt gevur villleiðandi upplýsingar”.

Í so fall eru vit í umráðnum av tí, sum bókmentirnar kalla fiktionsteoriina í merkingini, at skattgjaldarin heldur upplýsingum aftur og/ella teknar eina misvísandi mynd av málinum fyri myndugleikanum. Serfrøðingurin í m.a. skattarevsirætti Jan Pedersen greiðir frá, at søguliga hevur skattasvik sum brotsverk verið knýtt at hesum, at skattgjaldarin gevur beinleiðis skeivar upplýsingar um inntøkuviðurskifti v.m., men frá 1980-árunum av hendi eitt týðandi skifti í skattarevsirættinum. Nú blivu sakarmál førd ikki bara fyri at geva beinleiðis skeivar upplýsingar, men eisini fyri at geva villleiðandi upplýsingar. Hesum var longu heimild til í donsku skattakontrollógini § 13 (svarandi til okkara § 139), men heimildin varð ikki nýtt áðrenn tað.⁹ Jan Pedersen lýsir villleiðandi upplýsingar soleiðis:

“Kendetegnende for vildledende oplysninger er, at sådanne formelt er korrekte, men alligevel ikke er tilstrækkelige til at beskrive de reelle og virkelige forhold.”¹⁰

Jan Pedersen sigur víðari, at tað er munandi verri at lýsa villleiðandi upplýsingar enn skeivar upplýsingar.

“Omvendt er spørgsmålet navnlig, hvor detaljerede og omfattende oplysninger skatteyderen skal afgive for at sikre sig, at selvangivelsen ikke anses for vildledende. Ej heller dette spørgsmål kan besvares på anden måde end ved helt generelle programerklæringer. **Der kan vel skabes enighed om, at oplysningerne må have en sådan informationsværdi, at myndighederne kan foretage den korrekte ligning netop på baggrund af de afgivne oplysninger.** (mín framhevjan)”¹¹

Samanbera vit við skattamálið, so ber illa til at siga, at upplýsingarnar frá Eik til TAKS í 2013-2015 høvdu eitt slíkt informatiónsvirði, at TAKS kundi taka eina rætta avgerð *einans grundað á upplýsingarnar frá skattgjaldaranum (Eik)*.

Jan Pedersen heldur fram sama stað við tí almennu lýsingini av krøvunum til at upplýsa málið og sigur, at

“Navnlig når skatteyderens motiv til en given disposition er opnåelse af en skattefordel ved skattetænkning må skatteyderen bestræbe sig på en særlig udførlig beskrivelse af dispositionen.”

⁹ Sí Jan Pedersen, Skatte & afgiftsstrafferet, 3 udg, 2009, s. 272 og fram.

¹⁰ Jan Pedersen sama verk, s. 272-73.

¹¹ Jan Pedersen sama verk, s. 274.

Helst eru málini, sum Jan Pedersen roynir at lýsa, rættiliga nógv øðrvísi enn skattamálið hjá Eik. Kortini má tað sama vera galdandi, at tá skattgjaldarin er motiveraður av ynskinum um at fáa skattafyrimun, so má hann geva eina so nágreiniliga lýsing av málinum sum møguligt.

Harnæst kemur, at í so stórum, óvanligum (fyrsta av sínum slag), fakliga og faktueli illa gjøgnumskoðiligum máli sum skattamálinum hjá Eik er skyldan hjá Eik at upplýsa málið væl og virðiliga strangari, enn hon vildi verið í øðrum meira vanligum málum. Eisini talar fyri strangari meting, at talan er um risastórt felag við atgongd til alla hægstu serfrøðiligu vitan, bæði innan- og uttanhýsis.

Tað er ivasamt, um Eik livdi upp til hesa skyldu, tí skrivið dagfest 11. juni, fundurin 24. juni og skrivið árið eftir 14. mai 2014 góvu ikki nakra gjølliga mynd av málinum, men heldur eina skeiva og ófullfíggaða mynd.

Skrivið 14. mai 2014 er sum áður nevnt serliga áhugavert, tí Taks hevði mánaðin framman undan við skrivi 16. apríl 2014 útrykkiliga biðið um *“Onnur skjøl, og upplýsingar og frágreiðingar, ið kunnu hava týðning í málinum.”*

Hóast hesa áheitan um at fáa alt viðkomandi tilfar, so er Eik í skrivinum 14. mai 2014 afturhaldandi í mun til, hvørjar upplýsingar tey geva TAKS, og tey siga onki um, at stóri ivin er um, hvør byrjunarjavni var viðkomandi, og hvønn týðning justeringarnar aftaná 1. oktober 2010 høvdu. Heldur ikki siga tey nakað um, at ivi kann vera um, hvørt avhendanin av bankanum í oktober 2010 kundi fatast sum søla millum óheftar peningastovnar. Hetta hóast eitt nú SPEKT í 2013 og í 2014 hevði gjørt leiðsluna varuga við, at júst hesir spurningar máttu avklárast við TAKS.

At Eik fram til fyrru avgerðina 30. juni 2015 afturhelt upplýsingum og teknaði eina mynd av málinum fyri TAKS, ið var egnað til at geva eina ófullfíggaða og skeiva mynd av málinum, tað váttar eisini seinni gongdin í málinum, tá málið tíðliga í 2016 verður tikið upp aftur.

Eitt nú skriv frá TAKS til Eik dagfest 8. mars 2016 (j.nr.: 16/07619-11), har Taks setir fram eina rættiliga detaljaraða umbøn um upplýsingar, kann bara tulkast so, at har vóru nógvir upplýsingar, sum vóru týðandi fyri avgerðina, ið TAKS ikki hevði fingið fram til fyrru avgerðina 30. juni 2015.

Sama er galdandi skriv frá TAKS til Fíggjarligt Støðufesti dagfest 27. mai 2016 undir heitinum “Vedrørande “betinget overdragelse mellem Eik Banki P/F og Finansiell Stabilitet A/S” (j.nr.: 16/07619-21). Sagt verður m.a. í skrivinum:

“TAKS er i denne forbindelse i gang med at få klarlagt hvorledes og på hvilket grundlag det af Finansiell Stabilitet oprettede datterselskab Eik Banki Føroya registreringsnummer P/F 5534, har overtaget en del af den gamle Eik koncerns aktiver og passiver.”

Fíggjarligt Støðufesti svarar við skrivi 18. august 2016. M.a. siga tey:

”Overdragessummen for alle aktiver og passiver bortset fra aktiekapital og ansvarlige lån var DKK 0. Dette skal ses i sammenhæng med den statslige garantiordning (“Bankpakken”), der var etableret, hvor alle indlån og andre simple fordringer var fuldt ud dækket af en statslig garanti i den udstrækning værdien af de overdragne passiver var højere end værdien af de overdragne aktiver.

Som det fremgår af brevet fra vores daværende revisorer og skatterådgivere, KPMG, jf. "Letter dated 11 March 2010 from TF Holding" af 22. marts 2011, lagde Finansiell Stabilitet til grund, at overdragelserne var skattepligtige overdragelser, og en justeret åbningsbalance ville dermed være et udtryk for balanceposternes faktiske handelsværdier på overdragelsestidspunktet."

Hetta vóru alt upplýsingar – ikki minst tað seinasta um justeraða byrjunarjavnan – sum vóru avgerandi fyri TAKS, og sum Eik átti at havt upplýst um, ikki minst eftir at hava verið beinleiðis eggjað til tað av m.a. SPEKT.

Málið líkist einum slíkum, har skattgjaldarin uttan at geva beinleiðis rangar upplýsingar “á annan hátt gevur villleiðandi upplýsingar” við tí í hyggju at sleppa undan at rinda skatt.

Um subjektiva grundarlagið, sum má vera til staðar – vilji ella grovt ósketni – er at siga, at talan neyvan kann vera um grovt ósketni. Í hesum málinum hava grannskoðarar og onnur beinleiðis leitt uppmerksemið hjá leiðsluni í Eik á, hvat er týðandi at fáa avklárað við TAKS. Tá Eik kortini ikki sigur nakað um tað og ikki gevur upplýsingar um hesi viðurskifti til TAKS, so er nærliggjandi at halda, at tað liggur eitt tilvitað val aftanfyri um ikki at geva Taks teir upplýsingar, sum kunnu leiða Taks á “skeiva” kós móti eini avgerð, ið ikki er til fyrimuns fyri Eik.¹²

Jan Pedersen vísir á, at parturin um *villleiðandi upplýsingar* í § 139 í skattalógini (§ 13 í donsku skattekontrolløven) er at rokna sum ein rættarligur standardur. Hetta skal skiljast so, at lógarteksturin sjálvur kommunikerar ikki so nógv um – ella ásetur ikki so greitt – rættarstöðuna. Opni teksturin má fyllast út av praksis.

Eisini vísir Jan Pedersen á, at tað er eitt ávíst afturhaldni hjá ákærvaldinum í mun til at reisa ákæru í slíkum málum um at halda upplýsingar aftur ella at villeiða heldur enn at geva beinleiðis ósannar upplýsingar.

Tá ongin bara á leið vegleiðandi praksis er í mun til mál, sum líkjast hesum um TAKS og Eik og afturhaldan av upplýsingum og villeiðing, so gerst tulkningaruppgávan enn truplari, og enn meira verður tørvur á, at viðkomandi myndugleikar – ákærvald og dómsvald – fylla lógina út og gera av, hvør praksis skal vera.

Tískil heldur undirritaði, at tað hevði verið rættast at latið fútanum málið, so fútin kann leggja eina praksis og gera av, um vantandi upplýsingin av málinum frá síðuni hjá Eik eftir hansara meting kemur undir partin av § 139 í skattalógini um “á annan hátt gevur villeiðandi

¹² Her skal ikki sigast nakað nærri um, hvat slag av vilja (forsæt), ið talan kundi verið um, einans at vilji (forsæt) kann bólkast í trý stig sum hetta, hvørt: 1) at valið at halda upplýsingum aftur beinleiðis var motiverað av eini intensión frá leiðsluni í Eik at villeiða Taks fyri harvið at fáa skattafyrimun ella 2) at leiðslan í Eik ikki strembaði eftir hesum, men helt tað vera sannlíkt, at afturhildnu upplýsingarnar vildu medvirka til at fáa “røttu” avgerðina, og kortini valdi at halda upplýsingunum aftur, ella 3) at leiðslan einans metti, at tað varein møguleiki (ein eventuelitetur), at afturhildnu upplýsingarnar kundi fremja “røttu” avgerðina, og kortini valdi at halda upplýsingunum aftur.

upplýsingar” fyri at fáa skattafyrimun, og hvørt aðrar fortreytir fyri at reisa ákæru møguliga eru loknar.

Hoyvík 30. juni 2017

Bárður Larsen, bráfeingis stjóri á TAKS